

Universitat Rovira i Virgili
Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia
Seu Baix Penedès

GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL DE FI DE GRAU

**LA IMPORTÀNCIA DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL A TRAVÉS DE LA LITERATURA
EN L'ETAPA D'EDUCACIÓ INFANTIL**

Autora: Clàudia Barranco I Arnedo
claudia.barranco@estudiants.urv.cat

Tutora: Fabrícia Castro Da Silva
fabricia.castro@urv.cat

El Vendrell, 30 de maig de 2025

AGRAÏMENTS

“Dono les gràcies a la meva família per fer-me costat, per ajudar-me a aixecar i per no deixar de creure en mi, als meus pares per ser els meus referents i al meu germà per veure'm com un d'ells. Agraeixo a les meves amigues per fer-me costat i ajudar-me sempre. També dono les gràcies a tots els professors i professores que han format part de la meva educació, per ensenyar-me i guiar-me en aquest procés, però en concret agrair a la meva tutora del treball de fi de grau per estar present en cada pas d'aquest procés i fer-me veure que soc capaç. Finalment, agraeixo a la meva estrella preferida per donar-me tant i ser la meva llum en la foscor.”

RESUM

Aquest Treball de Fi de Grau tracta sobre el paper fonamental que la literatura exerceix en el desenvolupament emocional dels infants en l'etapa d'educació infantil i com els contes afecten i influeixen sobretot en la regulació emocional d'aquests. I, té com a objectiu general analitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques, observar la funció d'aquestes eines a les aules d'infantil i els resultats que proporcionen o s'obtenen a partir d'aquestes.

Un dels autors centrals d'aquest treball ha estat Goleman (1995), el qual va prioritzar i donar importància a la intel·ligència emocional no només en l'àmbit educatiu, sinó en el personal i social, a través de l'empatia, la comunicació i les relacions entre altres. Pel que fa a l'educació emocional, la majoria d'autors esmentats durant aquest treball coincideixen amb la importància de l'educació emocional per garantir el desenvolupament integral dels infants, i ajudar a posar noms, a expressar les emocions i també entendre les dels altres. A més a més, Piñeiro (2015) i Baena (2005) també afegeixen que l'educació emocional pot afavorir de manera positiva el clima de l'escola.

Respecte a la literatura, aquesta es presenta com una eina vivencial i poderosa per apropar als infants a les emocions, ja que permet identificar-se amb els personatges i les situacions, i facilita l'expressió i comprensió emocional.

Finalment, respecte a la meva investigació i recerca, he pogut observar que actualment es dona molta més importància a la literatura infantil com a eina per a l'educació emocional, però encara hi ha professionals que no tenen aquesta visió. No obstant això, aquesta eina influeix de manera positiva en el desenvolupament emocional i integral dels infants.

La confirmació de la meva hipòtesi, ha estat possible gràcies a la meva recerca d'informació, les respostes que m'han facilitat els i les professionals del sector educatiu i la meva implementació a les aules d'I5, ja que arran de l'observació dels infants he pogut corroborar la teoria dels diversos autors com Correro, Real i Sensat (2017) i Cervera (1989) entre altres, i algunes de les opinions dels i les professionals d'educació.

Paraules Clau: Educació emocional, emocions, literatura infantil, intel·ligència emocional, regulació emocional.

RESUMEN

Este Trabajo de Fin de Grado trata sobre el papel fundamental que ejerce la literatura en el desarrollo emocional de los niños en la etapa de educación infantil y cómo los cuentos afectan e influyen, especialmente, en la regulación emocional de estos. Su objetivo general es analizar el papel de la literatura como herramienta para favorecer la educación emocional en edades tempranas, observar la función de estas herramientas en las aulas de infantil y los resultados que proporcionan o se obtienen a partir de ellas.

Uno de los autores centrales de este trabajo ha sido Goleman (1995), quien priorizó y dio importancia a la inteligencia emocional no solo en el ámbito educativo, sino también en el personal y social, a través de la empatía, la comunicación y las relaciones, entre otros aspectos. En cuanto a la educación emocional, la mayoría de autores mencionados a lo largo del trabajo coinciden en la importancia de esta para garantizar el desarrollo integral de los niños, ayudándoles a poner nombre, expresar emociones y también comprender las de los demás. Además, Piñeiro (2015) y Baena (2005) también añaden que la educación emocional puede favorecer positivamente el clima escolar.

Respecto a la literatura, esta se presenta como una herramienta vivencial y poderosa para acercar a los niños a las emociones, ya que permite identificarse con los personajes y situaciones, y facilita la expresión y comprensión emocional.

Finalmente, en lo que respecta a mi investigación, he podido observar que actualmente se otorga una mayor importancia a la literatura infantil como herramienta para la educación emocional, aunque todavía hay profesionales que no comparten esta visión. Sin embargo, esta herramienta influye de manera positiva en el desarrollo emocional e integral de los niños.

La confirmación de mi hipótesis ha sido posible gracias a la investigación de información, las respuestas facilitadas por profesionales del sector educativo y mi implementación en las aulas de I5, ya que a partir de la observación de los niños he podido corroborar la teoría de diversos autores como Correro, Real y Sensat (2017) y Cervera (1989), entre otros, así como algunas de las opiniones de los y las profesionales de la educación.

Palabras clave: Educación emocional, emociones, literatura infantil, inteligencia emocional, regulación emocional.

ABSTRACT

This final undergraduate project deals with the fundamental role that literature plays in the emotional development of children during early childhood education, and how stories affect and influence, in particular, their emotional regulation. The main objective is to analyse the role of literature as a tool to support emotional education in early childhood, observe the function of these tools in preschool classrooms, and assess the outcomes they provide or generate.

One of the central authors in this work is Goleman (1995), who emphasised the importance of emotional intelligence not only in the educational field, but also in the personal and social spheres, through empathy, communication, and relationships, among other elements. Regarding emotional education, most of the authors cited in this paper agree on its importance in ensuring the holistic development of children, helping them to name, express, and understand both their own emotions and those of others. Furthermore, Piñeiro (2015) and Baena (2005) also highlight that emotional education can positively impact the school climate.

Literature is presented as a powerful and experiential tool to bring children closer to emotions, as it allows them to identify with characters and situations, facilitating emotional expression and understanding.

Finally, through my research, I have observed that there is currently greater emphasis on using children's literature as a tool for emotional education, although there are still professionals who do not fully embrace this approach. Nevertheless, this tool has a positive impact on the emotional and holistic development of children.

The confirmation of my hypothesis has been possible thanks to the information gathered, the responses provided by professionals in the educational sector, and the implementation carried out in the 15 classrooms. Through observing the children, I have been able to corroborate the theories of various authors such as Corroero, Real, and Sensat (2017), and Cervera (1989), among others, as well as some of the opinions of educational professionals.

Keywords: Emotional education, emotions, children's literature, emotional intelligence, emotional regulation.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	7
1.1. Justificació	9
2. OBJECTIUS DE LA RECERCA	9
3. MARC TEÒRIC	10
3.1. L'educació emocional	10
3.1.1. El paper de l'educació emocional en l'àmbit educatiu	10
3.1.2. L'educació emocional a l'etapa d'educació infantil	11
3.1.3. Les competències emocionals	12
3.1.4. Definició d'emoció	13
3.1.5. Tipus d'intel·ligències	15
3.1.6. La intel·ligència emocional	17
3.1.7. La importància d'educar emocionalment	18
3.1.8. La normativa i legislació de l'educació emocional	19
3.1.8.1. La normativa actual en relació amb l'educació emocional	19
3.2. La literatura infantil	21
3.2.1. La literatura infantil com a eina educativa	22
3.2.2. La relació entre educació emocional i literatura infantil	23
3.2.3. La normativa vigent respecte a la literatura infantil	24
4. MARC METODOLÒGIC	25
4.1. Punt de partida, pregunta d'investigació o hipòtesi	25
4.2. Objectius de la recerca	27
4.3. Mapa conceptual de la recerca	27
4.4. Disseny metodològic	28
4.4.1. Introducció i context	28
4.4.2. Temporalització	28
4.4.3. Mostra	31
4.4.4. Metodologia	32
4.4.4.1. Desenvolupament de la recerca	33
4.4.5. Instrument de recollida de dades	36
4.4.5.1. L'entrevista	37
4.4.5.2. Qüestionaris	38
4.4.5.3. Graella d'observació	39
4.5. Resultats	40
4.5.1. Resultats i anàlisi de les entrevistes	40
4.5.2. Resultats i anàlisi del qüestionari als professionals	42
4.5.3. Resultats i anàlisi del qüestionari als infants	45
4.5.4. Resultats i anàlisi de la graella d'observació	48
4.6. Proposta del producte final	49

4.6.1. Guia de lectura d'educació emocional per a famílies.....	50
5. PROPOSTA DE MILLORA.....	51
6. CONCLUSIONS.....	52
7. BIBLIOGRAFIA.....	55
8. ANNEXOS.....	58

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1: Objectius de la recerca:.....	64
Taula 2: Definició d'emocions segons diversos autors:.....	64
Taula 3: Relació de la hipòtesi amb els objectius de la recerca:.....	65
Taula 4: Temporalització del treball de fi de grau:.....	66
Taula 5: Atributs dels paradigmes qualitatiu i quantitatiu:.....	67
Taula 6: Desenvolupament de les activitats de la implementació a les aules:.....	67
Taula 7: Preguntes entrevista:.....	69
Taula 8: Preguntes enquesta.....	69
Taula 9: Qüestions als infants:.....	70
Taula 10: Ítems d'observació al centre.....	71
Taula 11: Respostes de les qüestions als infants:.....	71
Taula 12: Buidatge de les respostes de les entrevistes senceres:.....	72

ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1: Resultat de les professions dels enquestats i enquestades.....	76
Gràfic 2: Resultat de la disposició d'àlbums il·lustrats a les biblioteques de les aules.....	76
Gràfic 3: Resultat de l'educació emocional com aspecte clau.....	77
Gràfic 4: Resultat de la freqüència en què es treballa l'educació emocional.....	77
Gràfic 5: Resultat de l'ús de la literatura per treballar les emocions.....	78
Gràfic 6: Resultat dels majors aspectes emocionals que influeixen a triar un llibre.....	79
Gràfic 7: Resultat de les emocions més treballades a través de la literatura.....	79
Gràfic 8: Resultat de la consideració de l'adequació del currículum actual.....	80
Gràfic 9: Resultat de la coneixença d'alguns recursos o col·lecció per educar emocionalment.....	81
Gràfic 10: Resultat respecte a la formació d'educació emocional rebuda.....	81

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1: Les cinc competències emocionals i les seves definicions:.....	83
Figura 2: Les vuit intel·ligències segons Gardner:.....	83
Figura 3: Mapa conceptual del treball de fi de grau:.....	84
Figura 4: Mapa conceptual del desenvolupament de la recerca:.....	84

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu i tema principal d'aquest TFG es centra en treballar i tractar les emocions a les aules d'infantil a través de la literatura. Aquesta és una manera vivencial que els infants tenen de conèixer, entendre, exterioritzar, identificar i tractar entre altres les emocions. L'objectiu general d'aquesta investigació consisteix a analitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques, concretament al segon cicle d'infantil, observar el paper i la funció d'aquestes eines i quin és el resultat que proporcionen als infants.

Al currículum de la Generalitat de Catalunya, concretament al Decret 21/2023, de 7 de febrer, esmenten reiteradament la importància d'educar emocionalment als infants i que aquests comprenguin les seves emocions i les dels altres, i siguin capaços d'expressar i comunicar com es senten en cada instant.

Concretament, el currículum assenyala entre altres que “provocar i promoure la intenció comunicativa afavoreix el desplegament de diferents capacitats que permeten a l'infant interpretar els missatges dels altres i interactuar amb l'entorn per expressar les seves necessitats, emocions, sentiments i idees en un clima de benestar i seguretat emocional i afectiva” (p.24). Aquesta afirmació demana que els educadors i educadores proporcionin eines, espais i recursos als infants que fomentin l'expressió emocional i la comunicació significativa.

Les emocions formen part de manera essencial de la naturalesa humana, de la mateixa manera que són respostes naturals davant els fets que ens succeeixen al llarg de la vida quotidiana. Provocant-nos així entre altres emocions com l'alegria i la tristesa.

No obstant això, no podem categoritzar-les com a bones i dolentes, ja que totes tenen una funció rellevant. Les emocions són una eina fonamental principalment per a la comunicació i per entendre com ens sentim.

L'educació emocional és una part fonamental per la regulació i la intel·ligència emocional, i el desenvolupament integral de l'infant. De la mateixa manera que ho és per afavorir l'empatia i la capacitat de relacionar-se. Aquesta, ensenya i ajuda a expressar i manejar els sentiments o emocions, com i quan fer-ho, com aquestes afecten els altres i que les emocions treballin per a tu i no en contra teva.

És molt important ensenyar des de ben petits a identificar, controlar i sobretot expressar les nostres emocions, per tal de desfogar-nos, afrontar-les i evitar conflictes i el risc de patir petits traumes emocionals. A més a més, permet fer-nos entendre i aporta als altres la nostra visió davant certes situacions o actituds.

Actualment, l'educació emocional és un tema que està molt present a les aules, i s'anima a la docència a ensenyar la gestió emocional. Aquesta, no només implica a l'alumnat, també ho fa amb les famílies, per ajudar-los entre altres a reforçar aquests aprenentatges adquirits a les aules a casa. D'aquesta manera, es crea un ambient segur i respectuós que afavoreix el benestar emocional.

És de vital importància integrar l'educació emocional en el currículum i en el sistema educatiu. Això es deu entre altres a l'augment de pressió, estímuls i situacions en el que es troben els infants, per això és important la literatura, els contes o les històries, les quals ajuden els infants a empatitzar i a entendre allò que viuen.

La literatura és una eina que ens ha servit durant el llarg de la història per transmetre coneixements, valors i emocions. Respecte al paper d'aquesta en l'educació, no afavoreix només el desenvolupament cognitiu i lingüístic dels infants, també contribueix al desenvolupament emocional. A través dels relats i personatges, els infants poden identificar-se amb diferents situacions i sentiments, fet que facilita la comprensió i expressió de les pròpies emocions.

La intel·ligència emocional és la capacitat d'entendre, exterioritzar, expressar i gestionar les emocions d'una manera adient i assertiva. Per igual també ho és interpretar, entendre i respondre davant les emocions dels altres. Així ho expressa Daniel Goleman (1995) autor de "Inteligencia Emocional": "La inteligencia emocional se refiere a la capacidad de reconocer nuestros propios sentimientos y los de los demás, de motivarnos y de gestionar adecuadamente las emociones en nosotros mismos y en nuestras relaciones".

Aquesta competència va ser popularitzada pel psicòleg Daniel Goleman, segons aquest autor tenir habilitats emocionals i haver rebut una bona educació emocional pot ser tan important, o fins i tot més, que tenir un alt coeficient intel·lectual quan es tracta d'aconseguir l'èxit. Actualment, la intel·ligència emocional està guanyant cada cop més protagonisme. Moltes empreses i institucions la fan servir perquè han vist que pot ser una eina molt útil per crear un bon ambient de feina, millorar la manera com ens comuniquem i mantenir un cert equilibri en el dia a dia.

1.1. Justificació

En primer lloc, la temàtica del meu treball de fi de grau, va sorgir durant l'estada al Pràcticum I. Això és deu a què en un moment d'aquest període, a l'aula on em trobava, es van produir accions negatives cap a un dels infants, que van desencadenar una situació tensa i complicada. Aquest fet va fer que tant la tutora de l'aula com jo, ens assaguéssim a deliberar sobre com podíem tractar aquest tema i poder-lo solucionar, així que vam arribar a la conclusió que ho podíem fer a través d'un conte d'educació emocional.

Va ser en aquest instant quan vaig tenir clar que volia fer el treball de fi de grau d'aquesta temàtica.

En segon lloc, un altre aspecte pel qual em vaig decantar per aquesta temàtica i no per una altra, va ser a partir d'una reflexió personal que vaig dur a terme respecte a l'educació emocional en la meua infància. Ja que en aquell temps, no existien els contes que coneixem avui en dia sobre l'educació emocional, ni contes per tractar situacions complicades, almenys que jo recordi. És cert que sí que gaudíem de la literatura, però era una literatura clàssica i tradicional, no teníem els recursos que s'ofereixen avui en dia als infants i a les famílies per tractar l'educació emocional i la diversitat entre altres.

En tercer lloc, és per aquest motiu, que aquest treball té la finalitat d'analitzar com la literatura influeix en aquests aspectes, i com les mestres i els mestres poden emprar aquests materials i recursos literaris per afavorir als infants a ser persones lectores i sobretot a adquirir un bon desenvolupament emocional que els acompanyi al llarg de les seves vides i que puguin entendre millor allò que els passa a través de contes o històries, proporcionant-los una visió clara i empàtica creant un ambient segur.

2. OBJECTIUS DE LA RECERCA

OBJECTIU GENERAL	○ Analitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques.
------------------	---

OBJECTIUS ESPECÍFICS	<ul style="list-style-type: none">○ Identificar els elements de la literatura infantil que contribueixen en la regulació i educació emocional.○ Investigar com els contes poden ajudar als infants.○ Proposar estratègies didàctiques basades en la literatura infantil que afavoreixin l'educació emocional a les aules.
----------------------	---

Taula 1. Objectius de la recerca.
Elaboració pròpia.

3. MARC TEÒRIC

3.1. L'educació emocional

L'educació emocional segons diversos autors, entre ells Bisquerra (2000) s'ha esdevingut com una eina fonamental per al desenvolupament integral dels infants, concretament en l'àmbit educatiu, “Para Bisquerra (2000), la educación emocional es un proceso educativo, continuo y permanente, que pretende potenciar el desarrollo de las competencias emocionales como elemento esencial del desarrollo integral de la persona, con objeto de capacitarla para la vida. Todo ello tiene como finalidad aumentar el bienestar personal y social” (Piñero, 2015, p.3).

3.1.1. El paper de l'educació emocional en l'àmbit educatiu

Segons la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació “De la mateixa manera, s'han de treballar l'educació per al consum responsable i el desenvolupament sostenible, i l'educació per a la salut, inclosa l'afectivosexual. Així mateix, s'ha de posar una atenció especial a l'educació emocional i en valors, entre els quals s'inclou la igualtat entre homes i dones com a pilar de la democràcia” (BOE núm.340, de 30.12.2020).

Piñero (2015) en el seu llibre ens ofereix una teoria i una guia pràctica per a educar les emocions en la primera infància. Respecte al paper de l'educació emocional a les aules, aporta que “Para tratar el tema de la Educación Emocional es imprescindible tratar su relación con la prevención de conductas violentas y la agresividad desde la Educación Infantil” (p.9). Segons aquesta autora,

integrar l'educació emocional al currículum és, per tant, essencial per al desenvolupament integral dels infants i per la creació d'un ambient escolar més segur.

“La escuela no sólo debe educar en *inteligencias múltiples* que desarrollen habilidades y destrezas intelectuales; es fundamental también trabajar con las emociones” (Baena, 2005, p.7). Més endavant, aquesta mateixa autora (Baena, 2005) es reafirma “La atención de las emociones debe ser prioritaria para el mejoramiento de los procesos de enseñanza-aprendizaje”(p.7).

Pérez i García (2016) segons un estudi aportat al seu article de la revista *Temps d'Educació*, arriben a la conclusió de la importància d'educar emocionalment als centres educatius, i així ho afirmen, “cal insistir en la necessitat de donar suport al desenvolupament de la competència emocional en els centres escolars” (p.184).

És cert que la competència emocional exerceix un paper fonamental en el desenvolupament de la maduresa vocacional i, en conseqüència, influeix de manera significativa en els processos d'orientació i en la presa de decisions relacionades amb la trajectòria professional i educativa. Aquesta capacitat emocional permet als individus gestionar millor les seves emocions, valorar les opcions disponibles amb més claredat i afrontar els reptes vinculats a la presa de decisions vocacionals de manera més madura i responsable.

3.1.2. L'educació emocional a l'etapa d'educació infantil

Piñeiro (2015) en el seu llibre parla de la importància de l'educació emocional en les primeres edats “Por ello, resulta clave trabajar la empatía y las habilidades sociales desde edades muy tempranas, para así favorecer un clima adecuado para una buena convivencia, tanto dentro como fuera de las aulas” (p. 4). D'aquesta manera, a través de tècniques i eines respectives a l'educació emocional, se'ls està apropant a les nenes i als nens al desenvolupament integral i a conèixer-se a ells mateixos per entendre als altres i així tenir recursos per a una bona convivència durant les seves vides.

“La afectividad debe ser el único hilo conductor de toda situación educativa. Niños y niñas tienen que sentirse seguros y construir su conocimiento a partir de la formación de un autoconcepto real y una autoimagen positiva. Los niños y niñas no aprenden lo que les enseñamos, nos aprenden a nosotros” (Romera, 2017, p. 35). Aquesta cita, destaca la importància de crear un entorn emocional segur que permeti als infants explorar i aprendre.

López (2009) és un altre autor que afirma la importància de l'escola i la implementació d'una bona educació en aquesta, que no es basi només en continguts, sinó que fomenti el benestar i la convivència “La escuela es así el recurso social universal por excelencia. Para ello, se debe intentar conseguir: a) una adecuada integración de todos los alumnos, erradicando el fracaso escolar (hoy en números absolutamente inaceptables) y b) dedicando los esfuerzos no sólo al aprendizaje de los contenidos instrumentales o académicos, sino también a la promoción del bienestar personal y social. Escuela para aprender a vivir bien, no sólo para aprender a trabajar y competir en el sistema de producción” (p.50).

“La capacidad de entender y manejar nuestras emociones es crucial para el éxito en la vida, y esto debe enseñarse desde la infancia” (Goleman, 1999, p. 105).

3.1.3. Les competències emocionals

El concepte de competència ha anat variant i s'ha anat modificant al llarg del temps, fins que Bisquerra i Pérez (2007) en un article de la revista *Educación XXI* comparen les diverses definicions de competència i els seus respectius autors fins definir-la com “la capacidad de movilizar adecuadamente el conjunto de conocimientos, capacidades, habilidades y actitudes necesarias para realizar actividades diversas con un cierto nivel de calidad y eficacia”.

Segons aquests dos autors podem agrupar les competències emocionals en cinc grups:

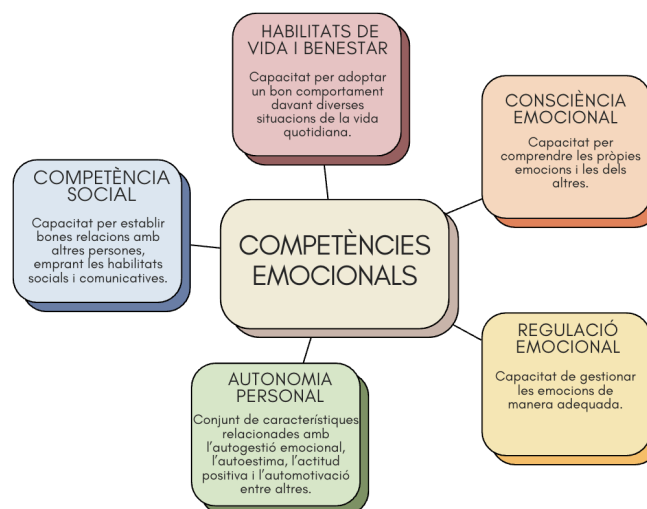

Figura 1. Les cinc competències emocionals i les seves definicions.

Elaboració pròpia.

En relació amb aquests dos autors mencionats anteriorment i les seves contribucions, García i Pérez (2016) en un article de la revista *Temps d'Educació*, afegeixen “Tot i així, són nombrosos els autors (Cherniss, 2000; Gottfred-son, 2003; Pérez-González i Repetto, 2004; Zins, Weissberg, Wang i Walberg, 2004, etc.) que sostenen la relació de les competències emocionals amb l'èxit professional i especialment en professions on el lideratge, l'afrontament de l'estrès laboral, la presa de decisions i la cura d'altres persones són activitats clau” (p.177).

3.1.4. Definició d'emoció

Segons el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, la paraula *emoció* es defineix com a “Reacció afectiva, en general intensa, provocada per un factor extern o pel pensament, que es manifesta per una commoció orgànica més o menys visible”.

Les definicions del concepte *emoció* varien segons els autors, disciplines i èpoques. A continuació, es presenta una taula amb les definicions de la paraula *emoció* segons diversos autors, extretes de quatre llibres en concret:

- Goleman: *Inteligencia Emocional*
- Romera: *La familia, la primera escuela de las emociones*
- López: *Las emociones en la educación*
- Míguez: *Emociones y sentimientos*
- Piñero: *Educar las emociones en la primera infancia*

Segons Mar Romera (2017), en el seu llibre <i>La familia, la primera escuela de las emociones</i>	“Para el neurólogo Antonio Damásio (2005), una emoción es un conjunto complejo de respuestas químicas y neuronales que forman un patrón distintivo. Podemos decir que que las emociones son una parte fundamental del ser humano, determinan nuestro comportamiento manifestándose a través del ajuste social, el bienestar y la salud del individuo, que son el resultado de la interpretación y del significado que damos a lo que ocurre a nuestro alrededor” (Romera, 2017, p.55).
	“Dice el profesor Manuel Segura que las emociones son impulsos que comportan reacciones automáticas y constituyen un conjunto innato de sistemas de adaptación al medio” (Romera, 2017, p.55).
	“ Los griegos la llamaban <i>pathos</i> . Para Aristóteles la emoción era aquello en razón de lo cual las personas cambiaban y diferían en sus juicios y de lo cual esperaban dolor o placer” (Romera, 2017, p.55).

Segons Félix López Sánchez (2009), en el seu llibre <i>Las emociones en la educación</i>	“Por tanto, las emociones y afectos tienen raíces biológicas, suponen reacciones corporales expresivas, son percibidos - concienciados por el sujeto y finalmente son el resultado de los usos e interpretaciones que a lo largo de la filogénesis han ido construyéndose culturalmente” (Félix López Sánchez 2009, p.11).
	“Las <i>Emociones</i> son las “olas” del mar emocional, reacciones concretas, de corta duración, que nos empujan o preparan la acción” (Félix López Sánchez 2009, p.13).
	“Las Emociones, tienen significados más específicos que el humor, se sienten con mayor intensidad, como puntas fugaces que emergen para decaer” (Félix López Sánchez 2009, p.13).
	“Las emociones se expresan más facialmente y de forma más concreta y precisa” (Félix López Sánchez 2009, p.14).
Segons Míguez (2006) en el seu llibre <i>Emociones y sentimientos</i>	“Una emoción es un estado afectivo que experimentamos, una reacción (negativa o positiva) de carácter brusco, que viene acompañada de sensaciones. Es algo que se siente. Aparece todos nosotros como respuesta a acontecimientos (externos o internos)” (Míguez, 2006, p.7).
Segons Goleman (2006) en el seu llibre <i>Inteligencia emocional</i>	“El término emoción se refiere a un sentimiento y a los pensamientos, los estados biológicos, los estados psicológicos y el tipo de tendencias a la acción que lo caracterizan. Existen centenares de emociones y muchísimas mezclas, variaciones, mutaciones y matices diferentes entre ellas. En realidad, existen más sutilezas en la emoción que palabras para describirlas” (Goleman, 2006, p.432).
Segons Belén Piñero (2015) en el seu llibre <i>Educar las emociones en la primera infancia</i>	“Las emociones tienen una gran influencia en la conducta humana y predisponen a las personas a actuar de una determinada forma ante los diferentes acontecimientos. Gracias al reconocimiento, la comprensión y gestión adecuada de las mismas podemos observar alumnos que consiguen enfrentarse a la realidad de una manera más eficaz que otros” (Piñero, 2015, p.3).

Taula 2. Definició d'emocions segons diversos autors.
Elaboració pròpia

Aquests autors coincideixen en la importància de les emocions i la seva influència. Segons aquests, les emocions són innates, ens apropen a la creació de relacions i al benestar individual entre altres. Així, les emocions impliquen explorar aspectes biològics, psicològics i culturals, per tal d'entendre les nostres pròpies i les dels altres creant així interaccions significatives, afavorint la presa de decisions i l'enfrontament de la realitat.

Per aquest motiu, és fonamental treballar les emocions a les aules. Com afirma Francisco Mora: “Sin emociones no puede haber atención, ni aprendizaje, ni memoria” (Belén Piñero, 2015, p.3).

En el llibre *Emociones y sentimientos*, Míguez (2006) descriu les sis emocions bàsiques, les quals són les més estudiades, aquestes són:

- La por.
- La sorpresa.
- El fàstic.
- La ira.
- L'alegria.
- La tristesa.

3.1.5. Tipus d'intel·ligències

El Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, defineix el concepte intel·ligència com “Capacitat major o menor de comprendre, d'aprendre, de resoldre situacions noves, etc.”.

A més a més, en el llibre *Com desenvolupar la intel·ligència emocional infantil : guia per a pares i mestres*, Baena (2005) parla i descriu què és la intel·ligència segons Gardner “Gardner sostiene que la inteligencia no es una sustancia en la cabeza, como lo es el aceite en un tanque. Es una colección de *potencialidades* que se complementan. Estas capacidades estan determinadas por las características biológicas, los procesos psicológicos, el entorno social y la conducta. Tales capacidades se desarrollan de manera gradual, de tal suerte que el ser humano asimila, retiene, aplica y modifica las experiencias y sensaciones necesarias para conducirse y adaptarse a su medio” (p.15). Aquesta cita, afirma que segons Gardner, la intel·ligència no és una substància fixa dins del cervell, sinó un conjunt de potencialitats diverses que es poden desenvolupar. Aquestes capacitats estan influïdes per factors biològics, psicològics, socials i conductuals. La intel·ligència es construeix de manera gradual a partir de les experiències. Permet a la persona assimilar, aplicar i transformar allò que aprèn. Així, ajuda a adaptar-se i relacionar-se millor amb l'entorn.

Romera (2017) en el seu llibre, menciona que Gardner va fer les seves primeres investigacions sobre les intel·ligències múltiples al 1983, on va descriure que els humans tenim set tipus d'intel·ligències, encara que més endavant en va afegir una més. D'aquesta manera, segons Howard Gardner, trobem vuit tipus d'intel·ligències:

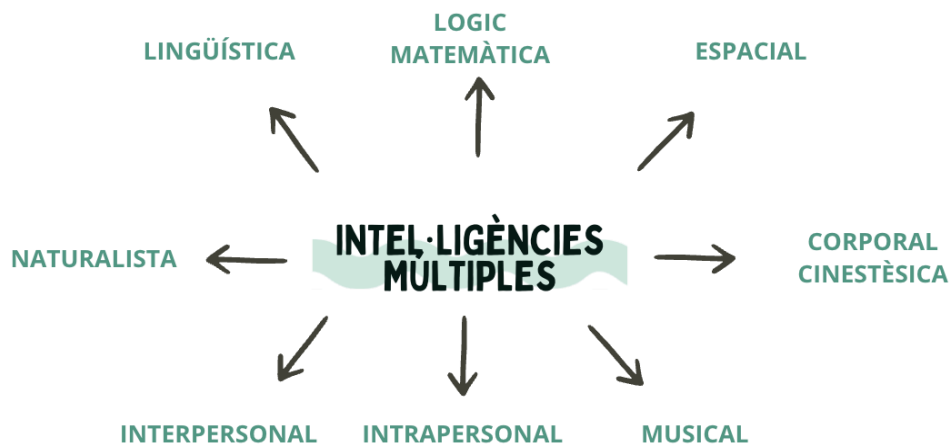

Figura 2. Les vuit intel·ligències segons Gardner.

Elaboració pròpia

Romera i Tonucci (2017) en el seu llibre *La Familia, la primera escuela de las emociones* defineix les vuit intel·ligències de Gardner:

- **Intel·ligència lingüística:** capacitat de dominar el llenguatge i la comunicació amb els altres.
- **Intel·ligència lògica-matemàtica:** capacitat per emprar el pensament lògic i la resolució de problemes matemàtics.
- **Intel·ligència espacial:** capacitat d'observar el món i les seves perspectives.
- **Intel·ligència corporal i cinestèsica:** habilitats motrius, corporals i cognitives que permeten emprar el cos com a mètode d'expressió.
- **Intel·ligència musical:** capacitat d'expressar-se musicalment.
- **Intel·ligència intrapersonal:** relacionada amb la part interna de la persona, que permet controlar i comprendre el mateix àmbit intern.
- **Intel·ligència interpersonal:** capacitat per interpretar les paraules o els gestos i està relacionada amb l'empatia.
- **Intel·ligència naturalista:** capacitat per observar i entendre aspectes de la natura.

Per tant, totes les persones estan formades per vuit tipus d'intel·ligències que es poden anar modificant amb el temps, per tant, cada persona pot desenvolupar les seves capacitats segons les experiències viscudes.

3.1.6. La intel·ligència emocional

Segons el llibre “Inteligencia emocional” de Daniel Goleman (1995) i el llibre “Cómo desarrollar la inteligencia emocional de los niños” de Albert Alegre (2018), la primera formulació del concepte d'intel·ligència emocional neix al 1990 d'una publicació acadèmica d'un article escrit per dos psicòlegs i professors universitaris americans: John Mayer i Peter Salovey.

Segons Goleman (1995) trobem tres tipus d'intel·ligència emocional:

1. Model Salovey i Mayer, basat en el concepte tradicional d'intel·ligència.
2. Model Rauven, el qual es basa en la seva investigació de benestar.
3. Model Goleman, que es centra en el món de les empreses i lideratges, diferenciant així a través de la intel·ligència emocional els treballadors reconeguts, d'altres que no passen de la mitja.

Goleman (1995), destaca que “la autoconciencia, la confianza en uno mismo, la empatía y la gestión más adecuada de las emociones e impulsos perturbadores, no solo mejoran la conducta del niño, sino que también inciden muy positivamente en su rendimiento académico” (p.12). Aixímateix afirma que una bona intel·ligència emocional pot influir en el desenvolupament integral de l'infant, més concretament en el desenvolupament emocional i personal.

A més a més Goleman (1995) ressalta que “Si el alcance de la IE llegase en suma, a equiparse al del CI y acabase integrándose en la sociedad como una medida de las cualidades humanas, nuestras familias, nuestras escuelas y nuestras comunidades serían más humanas y más sanas” (p.22). Segons Goleman, la intel·ligència emocional va més enllà d'un àmbit educatiu, també és important en l'àmbit de societat, convivència i humanitat. I, segons Baena (2005) la intel·ligència emocional està present en cada instant “en la inteligencia emocional hay que estar siempre alertas, pues ésta es algo que se desarrolla cuando el individuo se encuentra en situación de resolver su supervivencia de manera cotidiana” (p.37).

Per altra banda, Albert Alegre (2018) defineix la intel·ligència emocional com “la capacidad de entender las emociones y utilizar ese conocimiento para la toma de decisiones. Se divide en cinco componentes: la capacidad de entender las propias emociones, la capacidad de regular esas emociones, la capacidad de entender las emociones que sienten las otras personas, la capacidad de

establecer relaciones interpersonales y positivas, y la capacidad de confiar en uno mismo y estar motivado por conseguir objetivos ambiciosos” (p.19).

Aquesta definició coincideix amb la de Mestre Navas i Fernández Berrocal (2007) que descriuen aquest terme com “la definición de IE que preferimos es: «la habilidad para percibir emociones; para acceder y generar emociones que faciliten el pensamiento; para comprender emociones y el conocimiento emocional, y para de forma reflexiva regular emociones que promuevan tanto el crecimiento emocional como el intelectual»” (p. 27). Aquestes dues definicions reforçen l’afirmació “todos los autores, no importa qué definición suscriban, están de acuerdo en que la inteligencia emocional puede mejorarse con las experiencias o el entrenamiento adecuado” (Alegre, 2018, p.33).

3.1.7. La importància d’educar emocionalment

La següent cita mencionada, fa referència a la proposició que aquests espais implementin projectes educatius que afavoreixin el desenvolupament psicosocial dels infants, tenint en compte el seu creixement personal i social, treballant d’aquesta manera l’autoestima i les relacions. En conclusió, el que vol dir aquesta autora, és que l’educació infantil ha de ser holística per garantir un creixement equilibrat i una competència social en els infants.

“Desde los centros de atención a la primera infancia, escuelas de educación infantil y primaria, debería ofrecerse un proyecto educativo que fomentara el desarrollo psicosocial de los niños (es decir, que contemple su desarrollo personal y social), teniendo en cuenta todos los ejes de relación que intervienen en su crecimiento emocional” (Palou, 2004, p.53).

Segons Palou (2004), descriu cinc condicionants escolars i educatius que afavoreixen el benestar dels infants:

- Oferir als infants vinculacions afectives sanes i contínues.
- Recolzar-los socialment, acceptant formar part de la seva xarxa psicoafectiva i de la seva família.
- Participar en els processos socials educatius.
- Entendre el procés educatiu com un procés obert a la comunitat que acull la diversitat cultural i social del món.
- Promoure la participació dels infants, les famílies i del projecte educatiu, respecte a les propostes que promoguin els drets humans i el respecte a l’entorn.

3.1.8. La normativa i legislació de l'educació emocional

Per al que fa a la normativa de l'educació infantil, al BOE (2020), es troba la **Llei orgànica 3/2020**, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. Concretament, **l'article 19**, els principis pedagògics parlen de la importància de l'educació emocional en l'àmbit educatiu “Així mateix, s'ha de posar una atenció especial a l'educació emocional i en valors i a la potenciació de l'aprenentatge significatiu per al desenvolupament de les competències transversals que promoguin l'autonomia i la reflexió” (p.20).

En el context de Catalunya, la Generalitat de Catalunya ha desenvolupat una línia normativa pròpia que reforça l'aposta per l'educació emocional com a part essencial del currículum. El **Decret 175/2022, de 27 de setembre**, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, recull de manera explícita la importància de l'educació emocional com a part de les competències transversals que l'alumnat ha de desenvolupar al llarg de la seva escolarització. Aquest decret emfatitza la necessitat de promoure el benestar emocional dels infants i adolescents com a condició indispensable per a l'aprenentatge i el desenvolupament personal. També es reconeix el paper clau del docent com a acompanyant emocional i la importància de crear entorns escolars segurs i emocionalment positius.

A més, el **currículum competencial català**, basat en els set sabers i les competències clau, incorpora transversalment l'educació emocional en àrees com l'educació en valors, l'educació física, i especialment a l'àmbit de creixement personal, social i emocional “Benestar emocional: el clima escolar positiu és un factor de protecció que promou el benestar emocional de tota la comunitat educativa i l'establiment de vincles que fomentin el sentiment de pertinença, la identificació amb el grup, el reconeixement de la diferència, l'equitat, la seguretat emocional i les relacions personals positives, i la convivència pacífica” (p.9).

3.1.8.1. La normativa actual en relació amb l'educació emocional

L'educació emocional s'ha anat obrint pas i ha anat adquirint importància en l'àmbit normatiu i educatiu, tant a escala estatal com autonòmic. A Catalunya, aquesta dimensió ha estat reconeguda progressivament dins del desenvolupament integral de l'alumnat.

Estatlament, la **Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre**, coneguda com a **LOMLOE**, introdueix competències relacionades amb el desenvolupament emocional. Aquesta norma estableix la necessitat de promoure la regulació emocional, el benestar personal i social, i l'adquisició d'habilitats relacionades amb la convivència, la resolució pacífica de conflictes i la construcció de la mateixa identitat.

La **LOMLOE** aposta per una educació integral que inclogui no només continguts acadèmics, sinó també aspectes emocionals i socials que afavoreixin la formació de ciutadans responsables i emocionalment competents (BOE, 2020).

En l'àmbit autonòmic, la Generalitat de Catalunya aposta per l'educació emocional com a part essencial del currículum. El **Decret 21/2023, de 7 de febrer**, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil, regula l'ordenació dels ensenyaments d'aquesta etapa i destaca la importància de garantir el desenvolupament emocional, afectiu i social dels infants com un dels pilars fonamentals del procés educatiu.

Aquest decret reconeix l'educació emocional com una dimensió essencial en el desenvolupament integral dels nens i nenes de 0 a 6 anys, i estableix que les pràctiques educatives han de fomentar la identificació i expressió de les emocions, la construcció de vincles afectius segurs i la convivència respectuosa.

D'aquesta manera, es consolida la idea que l'educació emocional no ha de començar en etapes posteriors, sinó des de l'inici del recorregut educatiu, integrant-se en les experiències quotidianes de l'infant dins l'aula "El currículum ha d'ajudar els infants a desenvolupar les competències que els permetin identificar-se com a persones amb seguretat i benestar emocional; viure unes relacions afectives positives amb si mateixos i amb els altres; conèixer i interpretar el seu entorn; adquirir habilitats de comunicació, expressió i comprensió per mitjà de diferents llenguatges, i avançar en la seva autonomia personal" (p.2).

A més a més, també cal destacar que el Departament d'Educació de la Generalitat impulsa la iniciativa com el **Pla d'educació emocional i benestar** que promou la integració de l'educació emocional en la pràctica docent quotidiana, tenint en compte la diversitat i les necessitats socioemocionals de l'alumnat.

3.2. La literatura infantil

Segons El nou currículum d'Educació Infantil, Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil descriu la importància de la literatura “La literatura, en totes les seves manifestacions, té un paper molt important en el desenvolupament de la creativitat i en l'adquisició de la llengua oral i escrita. Ajuda a interpretar, imaginar, somiar, identificar-se i conèixer l'entorn cultural” (p.32).

Cervera (1989) en un article *En torno a la literatura infantil*, de la Revista de filología y su didáctica esmenta tres tipus de literatura infantil:

- La literatura guanyada, recuperada o robada: són aquelles narracions o produccions que no van ser disenyades per als infants, però amb el pas del temps, aquets se les han apropiat com a seves.
- La literatura creada per als infants: aquella literatura que va ser produïda i realitzada per als infants i amb la finalitat d'entretenir-los.
- La literatura instrumentalitzada: aquelles històries, on a partir d'un protagonista, aquest va passant per diverses situacions, escenaris i aventures entre altres. Aquesta literatura manca de creativitat ja es monotemàtica on predomina la didàctica en vers a la literatura.

A més a més, també afegeix “La literatura infantil ha de ser, sobre todo, respuesta a las necesidades íntimas del niño. Y su acción se ejerce preferentemente por contacto, aprovechando su potencial lúdico, sin explicación y sin instrumentalización” (Cervera, 1989, p. 161). Aquesta afirmació, destaca la importància de la literatura infantil com a resposta a les necessitats emocionals i psicològiques dels infants. Una altra autora que comparteix aquest pensament és Macías (2010) que en un article de la revista digital para profesionales de la enseñanza anomenat *Los beneficios de la literatura infantil* destaca “La recepción de literatura desde la primera infancia es la actividad más beneficiosa para conseguir el éxito de los niños/as en su acceso a la comunicación escrita, y un instrumento privilegiado para ayudarles a construir su identidad y la del entorno que les rodea” (p. 1).

Aquestes dues afirmacions comparteixen que la literatura infantil és de vital importància per al desenvolupament integral de les nenes i els nens i que influeix tant en l'àmbit emocional com a cognitiu.

3.2.1. La literatura infantil com a eina educativa

Correro, Real i Sensat en un capítol del seu llibre *La literatura a l'educació infantil*, parlen de l'educació literària a l'etapa d'infantil on descriuen que l'educació literària és un recurs molt important de l'escola i la descriuen a partir de tres grans pilars:

- Els llibres: “una selecció d'obres de qualitat adequades a cada edat específica, variades en tipologia i amb diferents funcions potencials d'aprenentatge” (p.43).
- Els espais de lectura: “llocs preparats especialment per al contacte entre els infants i els textos” (p.43).
- Les activitats de dinamització: “tasques que es fan amb la literatura en el marc d'una programació general amb objectius definits” (p.43).

A més a més, la seva investigació en neurociència indica que “dels 0 als 3 anys es posen els fonaments de la futura història com a lector d'un infant, per la qual cosa cal iniciar-la en aquesta etapa.” (Correro, Real, Sensat, 2017, p. 51). D'aquesta manera, afegeixen que a través de la literatura infantil s'aconsegueixen els objectius de l'educació literària “la construcció d'una primera cultura literària; el desenvolupament del llenguatge i la consciència fonològica; el foment i el gaudi de la lectura, i el coneixement, la comprensió i la interpretació progressives d'un corpus cada vegada més ampli i més complex” (Correro, Real, Sensat, 2017, p. 62).

“A través del món simbòlic i imaginari que aporta la narració (amb paraules i/o imatges), l'infant pot revestir els afectes que l'envaeixen i els absurds que tot sovint comporta viure” (Correro, Real, Sensat, 2017, p.27)

“La ficció és important per poder posar nom a les pors i distanciar-se'n, i fa de vel als afectes que l'infant sent però no troba la manera d'expressar” (Correro, Real, Sensat, 2017, p.27).

Les ambdues cites afirmen que la literatura no només és un entreteniment per als més menuts, sinó que també és una eina que afavoreix el creixement i desenvolupament emocional dels infants, proporcionant-los d'aquesta manera seguretat i comprensió.

Riquelme i Munita (2011), destaquen la importància de l'alfabetització emocional en el context de la lectura i la comprensió emocional dels infants “En este viaje conjunto de exploración de emociones, la alfabetización emocional (como reconocimiento de emociones) es mediada durante el

proceso de lectura, y los procesos afectivos son situados en contexto, facilitando al niño la comprensión de los estados emocionales de algún personaje en particular y de la interacción en general” (p. 275).

A través de la lectura, les nenes i els nens poden explorar i reconèixer tant les seves emocions com les dels altres, afavorint d'aquesta manera el desenvolupament de les relacions i la comprensió emocional. Per tant, alhora que es creen bons lectors, també es contribueix al seu desenvolupament emocional i social.

3.2.2. La relació entre educació emocional i literatura infantil

La literatura infantil serveix als infants com a eina per explorar les emocions i situacions socials que poden existir en la vida quotidiana, a través d'històries i exemples que els proporcionen suport emocional, reflexions i nous punts de vista entre altres. En conjunt, la literatura infantil és un lligam i una eina per a desenvolupar l'alfabetització i l'educació emocional de les nenes i els nens.

“la alfabetización emocional es un proceso fundamental para esta prevención, aportando al desarrollo de la empatía y de competencias emocionales, así como de las conductas prosociales en los niños (Jennings & Greenberg, 2009)” (Riquelme, Munita, 2011, p. 274). Aquests dos autors destaquen la importància de l'alfabetització emocional per a un bon desenvolupament integral dels infants. Aquesta ajuda a prevenir problemes emocionals i a fomentar l'empatia per a poder dur a terme relacions sanes.

“A través del món simbòlic i imaginari que aporta la narració (amb paraules i/o imatges), l'infant pot revestir els afectes que l'envaeixen i els absurds que tot sovint comporta viure” (Correro, Real, Sensat, 2017, p.27). Aquesta afirmació destaca la importància de la literatura com a eina per a l'expressió emocional dels infants. I, les històries com a recurs per entendre i aclarir els seus sentiments i situacions viscudes.

Existeixen una infinitat de contes per tractar situacions complicades que poden sorgir al voltant de l'entorn dels infants, i que aquestes els estiguin afectant negativament en l'àmbit emocional.

A continuació es pot observar un llistat amb diversos contes i diverses autores i autors:

- El monstre de colors.

- Autora o autor: Anna Llenas.
- Editorial: Flamboyant.
- Any de publicació: 2012.
- La zebra Camil·la.
 - Autora o autor: Marisa Núñez.
 - Editorial: Kalandraka.
 - Any de publicació: 2017.
- De quin color és un petó?
 - Autora o autor: Rocío Bonillas.
 - Editorial: Animallibres.
 - Any de publicació: 2018.
- Tinc un volcà.
 - Autora o autor: Míriam Tirado i Joan Turu.
 - Editorial: El cep i la nansa edicions.
 - Any de publicació: 2020.
- Això és meu.
 - Autora o autor: Elisenda Roca i Cristina Losantos.
 - Editorial: Bambú.
 - Any de publicació: 2014.
- Això no és una selva.
 - Autora o autor: Susana Isern i Rocío Bonilla.
 - Editorial: Flamboyant.
 - Any de publicació: 2017.

3.2.3. La normativa vigent respecte a la literatura infantil

Dins del marc normatiu actual, la literatura infantil és considerada una eina fonamental per al desenvolupament lingüístic, cognitiu, emocional i social dels infants. Tant la **LOMLOE** com la normativa catalana, com ara el **Decret 21/2023** per a l'educació infantil i el **Decret 175/2022** per a l'educació bàsica, subratllen la importància de l'exposició primerenca a la llengua oral i escrita a través de contextos significatius, entre els quals destaca l'ús de contes, narracions i textos literaris adaptats a l'edat dels infants.

El **Decret 21/2023**, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil, en concret, estableix que la literatura infantil ha de formar part del dia a dia a l'aula, ja que contribueix al desenvolupament del gust per la lectura, a l'enriquiment del llenguatge i a la construcció de la identitat pròpia i cultural.

A més, en el capítol 2 del currículum, el text subratlla el valor educatiu dels relats en la transmissió de valors, en la comprensió del món i en l'expressió de les emocions “L'educació infantil ha de propiciar un ambient ric, preparat i creatiu. Ha d'oferir als infants oportunitats i situacions reals per expressar-se a través del cos i de l'art en totes les seves vessants: la música, la literatura, la plàstica, la imatge i les matemàtiques. Per poder fer-ho serà necessari crear contextos que incloguin tots els llenguatges possibles i en què s'estableixin relacions entre ells” (p. 23).

Això vol dir que des de ben petits, és important que els nens i les nenes s'expressin amb llibertat, i que per tal que aquests i aquestes ho puguin fer, els i les professionals hauran de crear contextos, situacions i sobretot proporcionar-los eines.

D'altra banda, la normativa actual promou un enfocament inclusiu i intercultural de la literatura, fomentant la presència de textos que reflecteixin la diversitat cultural i lingüística de la societat catalana, així com la igualtat de gènere i la coeducació.

En aquest sentit, els documents d'orientació pedagògica del Departament d'Educació recomanen una selecció crítica i curiosa dels materials literaris que s'ofereixen als infants, tot assegurant-ne la qualitat, la representativitat i la pertinència educativa.

4. MARC METODOLÒGIC

4.1. Punt de partida, pregunta d'investigació o hipòtesi

En aquesta secció del meu treball de fi de grau presentaré la meva hipòtesi inicial i la corresponent pregunta d'investigació plantejada.

Respecte al punt de partida del meu treball de fi de grau, sorgeix a partir de la meva experiència durant l'estada al Pràcticum I. Ja que vaig presenciar algun conflicte entre els infants i diverses

situacions complicades a l'aula que per molt que fossin tractades, tornaven a succeir a causa del fet que alguns infants tenien dificultats per comprendre que certes accions podien fer mal als altres.

Per tant, després de viure aquestes situacions a l'escola, ens vam reunir amb la tutora i les ambdues vam creure que per tal d'abordar aquest tipus de situacions, seria interessant provar de fer ús de contes d'educació emocional, una vegada tractat el tema de manera indirecta amb el conte, vaig adonar-me que aquests recursos són una eina amb un efecte molt positiu en els infants, ja que els va ajudar a identificar emocions i a entendre les conseqüències de les seves accions.

A més a més, aquesta observació es va veure reforçada a l'assignatura *Ensenyament i aprenentatge de llengües i lectoescriptura*, on es va destacar i tractar la importància d'utilitzar contes amb missatges i àlbums il·lustrats com a recursos didàctics per afavorir el desenvolupament lingüístic i emocional de les nenes i els nens. D'aquesta manera, gràcies a aquestes dues experiències, el tema se'm va ficar al cap i no va passar gens desapercebut, fet que va motivar-me a plantejar el tema del meu treball de fi de grau, centrant-me en el potencial educatiu dels contes per treballar les emocions i la convivència a l'aula.

En connexió amb el punt de partida de la investigació i el títol de l'estudi "La importància de l'educació emocional a través de la literatura infantil" va sorgir la qüestió següent:

- Com pot la literatura infantil contribuir al desenvolupament de l'educació emocional dels infants?

Arran d'aquesta pregunta d'investigació formulada darrerament, formulo la hipòtesi següent:

"La literatura infantil contribueix positivament al desenvolupament emocional dels infants, ja que a través de la literatura, els ajuda a posar nom a allò que senten, entendre millor les seves emocions i empatitzar amb els altres."

No obstant això, per a poder donar una resposta verídica, he emprat una recerca centrada en llibres, autors, articles i investigacions cercades mitjançant el centre de recerca del CRAI de la Universitat Rovira i Virgili i altres fonts que proporcionen articles científics, entre altres el Web of Science.

Aquesta informació cercada ha estat recopilada al llarg dels punts del marc teòric, els quals detallen informació clau sobre els temes i els autors que parlen tant de l'educació emocional i la literatura infantil, per a poder dur a terme d'aquesta manera una adquisició d'informació contrastada que permetrà poder realitzar una bona investigació.

4.2. Objectius de la recerca

Els objectius d'aquesta recerca neixen a través de la pregunta d'investigació i estan estretament relacionats amb aquesta, de la mateixa manera que ho està amb la hipòtesi i el tema del meu treball de fi de grau. D'aquesta manera aquests objectius em permetran reduir i encaminar la meva recerca.

OBJECTIUS DE RECERCA		HIPÒTESI DE LA RECERCA
OBJECTIU GENERAL	Analtzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques.	La literatura infantil contribueix positivament al desenvolupament emocional dels infants, ja que a través de la literatura, els ajuda a posar nom a allò que senten, entendre millor les seves emocions i empatitzar amb els altres."
OBJECTIUS ESPECÍFICS	Identificar els elements de la literatura infantil que contribueixen en la regulació i educació emocional.	
	Investigar com els contes poden ajudar als infants.	
	Proposar estratègies didàctiques basades en la literatura infantil que afavoreixin l'educació emocional a les aules.	

Taula 3. Relació de la hipòtesi amb els objectius de la recerca.
 Elaboració pròpia

4.3. Mapa conceptual de la recerca

Figura 3. Mapa conceptual de la recerca.

Elaboració pròpia

El darrer mapa mental, situat a l'inici d'aquest punt representa de manera visual i sintetitzada els punts i els processos que s'han dut a terme al llarg d'aquest treball. Segons defineixen Castillo i Olivares Barberán (2001), "el mapa conceptual aparece como una herramienta de asociación interrelación, discriminación, descripción y ejemplificación de contenidos con un alto poder de visualización"(p.3).

4.4. Disseny metodològic

4.4.1. Introducció i context

Una vegada finalitzat el marc teòric d'aquest treball, ens centrarem en la part pràctica. La qual està formada per tres parts: la intervenció a les aules d'I5, les enquestes a diversos professionals del sector i les entrevistes dos professionals del sector.

Aquestes investigacions es basen a observar si la literatura infantil centrada en les emocions té una importància i un impacte positiu respecte a l'educació emocional.

El centre escollit per dur a terme la meva implementació del Treball de Fi de Grau ha estat una escola pública d'infantil i primària amb dues línies d'un poble del Baix Penedès anomenat El Vendrell. Aquest és un municipi format per 40.526 habitants l'any 2024. El Vendrell és una vila ubicada a la costa de la província de Tarragona, a Catalunya. Es troba al costat del mar Mediterrani i a més a més, està envoltada de paisatges naturals.

La mostra d'aquest estudi s'ha dut a terme a les dues aules d'I5 del centre mencionat anteriorment, cada aula està formada per 20 infants, per tant, s'ha estudiat a 40 infants d'entre 5 i 6 anys a 17 nens i 23 nenes.

4.4.2. Temporalització

TEMPORALITZACIÓ DEL TREBALL DE FI DE GRAU	
TASQUES	DATES
○ Primers documents de possibles temes.	4 d'octubre

<ul style="list-style-type: none">○ Elecció del tema del treball.○ Elecció del títol del treball.	9 d'octubre
<ul style="list-style-type: none">○ Primera reunió.	4 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Segona reunió.○ Creació del document del treball.○ Portada del document.	13 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Cerca de llibres al CRAI.	27 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Lectura de llibres i cerca d'informació en aquests.○ Índex del treball.	21 de desembre
<ul style="list-style-type: none">○ Inici del marc teòric.	22 de desembre
<ul style="list-style-type: none">○ Introducció.○ Justificació.	27 de gener
<ul style="list-style-type: none">○ Objectiu general.○ Objectius específics.	11 de febrer
<ul style="list-style-type: none">○ Entrega per a revisió del TFG fins al moment.	13 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Tercera tutoria.	20 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Cerca de nous llibres del CRAI.	24 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Marc teòric revisat i finalitzat.○ Preguntes de les entrevistes.	10 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Preguntes enquestes.○ Plantejament implementació al centre.	19 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Quarta tutoria.○ Resolució de dubtes.	24 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Marc metodològic.	26 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Observació a la biblioteca de l'escola.	9 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Implementació a les aules d'I5 a l'escola.	15 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Cinquena tutoria.○ Últimes correccions del treball.	19 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Entrega del treball de fi de grau.○ Entrega del resum executiu.	30 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Exposició del treball de final de grau.	13/14 de juny

Taula 4. Temporalització del treball de fi de grau.
Elaboració pròpia

Durant el mes d'octubre, vaig estar dubtant entre tres possibilitats de temes per al meu treball de fi de grau. No obstant això, finalment després de posar-ho en comú amb la meva tutora em vaig decantar per aquest tema i vaig posar nom al meu treball.

Al mes de novembre, vaig realitzar dues tutories i vaig aprofitar per anar al Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació de la Universitat Rovira i Virgili, concretament al campus Sescelades, al campus Catalunya i a la seu del Baix Penedès. Allà vaig aprofitar per adquirir llibres relacionats amb el meu tema per al TFG i d'aquesta manera poder començar a cercar i extreure informació d'aquests. A més a més, vaig crear el document amb la portada del treball i l'índex provisional.

El mes de desembre em va servir per a poder extreure la informació important i necessària dels llibres i d'aquesta manera poder iniciar el marc teòric del meu treball de fi de grau.

Al gener, vaig finalitzar el marc teòric i vaig començar la introducció i justificació del treball. I al febrer, vaig redactar l'objectiu general i els tres específics de la meva investigació.

Durant el mes de març, es va dur a terme la revisió de la primera part del treball de fi de grau, la tercera tutoria on la meva tutora em va fer la retroacció de la part enviada i així, jo vaig poder dur a terme les correccions pertinents, anant al CRAI de la universitat a cercar més llibres per ampliar el marc teòric.

Al mes d'abril, el marc teòric va quedar revisat i finalitzat, seguidament després que em validessin les enquestes i les entrevistes, les vaig enviar a professionals del sector. A més a més, vaig dissenyar les observacions de la biblioteca de l'aula i activitats per implementar a l'escola pública del Baix Penedès, per després poder-ho posar en comú a la quarta reunió amb la meva tutora del treball de fi de grau i resoldre alguns dubtes. Després d'aquesta tutoria, ja vaig iniciar el marc metodològic. Aquest procés va ser clau per assegurar la coherència i rigor de la meva investigació així com per planificar adequadament les següents fases del projecte.

Durant el mes de maig, em vaig dedicar, en primer lloc, a anar al centre on duré a terme la meva implantació, per a dur a terme l'observació de la biblioteca de l'aula i poder executar les activitats dissenyades per a l'estudi.

Una vegada el treball va estar quasi enllestit vaig fer la cinquena i última tutoria amb la meva tutora, per dur a terme les últimes correccions i per tal que m'orientes respecte al resum executiu i respecte a l'exposició oral programada al juny, d'aquesta manera, finalment he lliurat el treball de fi de grau i el resum executiu revisat per la meva tutora.

Finalment, de cara al juny dedicaré temps a preparar l'exposició oral seguint les indicacions que em va proporcionar la meva tutora per dur a terme davant el tribunal, i poder-la realitzar entre el tretze i catorze de juny. Aquesta preparació inclourà l'organització clara dels continguts principals del treball, així com la pràctica de l'expressió oral per transmetre amb seguretat i coherència els resultats i conclusions obtingudes. A més, em centraré en l'ús de recursos visuals que ajudin a reforçar el missatge i captar l'atenció del tribunal.

4.4.3. Mostra

La mostra de la meva investigació, s'ha estructurat en tres estudis, amb l'objectiu de recollir dades tant des del punt de vista teòric com pràctic, obtenint d'aquesta manera una visió àmplia del tema.

En primer lloc, vaig dissenyar i realitzar dues entrevistes, que van estar contestades per una mestra d'educació infantil, i la segona per la directora d'un centre públic d'educació infantil i primària. Cada una d'aquestes té un rol diferent a les aules, per tant, han mostrat una mirada diferent.

En segon lloc, vaig dur a terme un qüestionari dirigit específicament a diversos professionals del sector educatiu, perquè a partir de la seva experiència amb infants, poguessin aportar unes respostes reals i verídiques, que han estat adquirides amb l'experiència i el temps exercint a les aules o amb els infants. Cal destacar, que entre aquests i aquestes professionals, es troben psicòlegs i pedagogs, els quals han aportat també una visió inclusiva i centrada majorment en l'experiència amb infants amb necessitats educatives especials, fet que és molt important a tenir en compte per a mi, ja que em sembla molt interessant.

En tercer i últim lloc, la tercera mostra va consistir en una implementació pràctica a l'escola pública ubicada a (El Vendrell). Per una banda, vaig dur a terme una observació de la biblioteca del aula i del centre, i una breu investigació del seu ús i la implicació dels docents els infants en aquesta, a través d'una graella d'observació. Fet que em va permetre orientar-me i fer-me una idea de quina era la importància de la lectura, la biblioteca i l'educació emocional en aquest centre. Per altra banda, vaig poder dur a terme una proposta d'intervenció a les dues aules d'I5, concretament I5-A i I5-B. Aquesta mostra ha estat formada en total per 40 infants, 20 de la classe d'I5 A i 20 de la classe d'I5 B. Aquesta implementació va permetre observar de manera directa la resposta dels

infants davant les activitats proposades, així com les seves interaccions, actituds i necessitats específiques.

Respecte a les ambdues aules, és de vital importància destacar la diversitat en elles. Fet que ha estat clau per comprendre el funcionament i les diferents dinàmiques a les aules en funció de les necessitats dels infants. A l'aula d'I5-B es comptava amb la presència d'un infant amb diagnòstic de trastorn de l'espectre autista (TEA), mentre que a l'aula d'I5-A hi havia tres infants amb perfils diversos: un amb trastorn específic del llenguatge (TEL), un altre també amb diagnòstic de TEA i un tercer identificat com a altament sensible. Aquesta realitat m'ha permès observar com les propostes es poden adaptar a contextos inclusius reals i quines respostes emocionals i conductuals es generen en funció de les característiques individuals dels alumnes. És per això, que a partir d'aquesta experiència viscuda durant l'estudi vaig decidir crear una guia de lectura d'educació emocional per a famílies (annex x).

Finalment, l'última fase de la implementació al centre va consistir a fer a 6 infants, 3 de cada aula, unes qüestions, breus i clares, per tal d'aprofundir en la comprensió i en les seves emocions. A cada infant se li van formular quatre preguntes breus, adaptades a la seva edat i nivell de comprensió, amb l'objectiu d'explorar com havien viscut l'activitat implementada a l'aula, especialment pel que fa al conte "El Monstre de Colors" i a les emocions despertades, viscudes i tractades en aquest. Aquesta recollida d'informació directa dels infants m'ha permès conèixer millor les seves impressions, emocions i grau d'implicació.

Per tant, el meu treball de fi de grau i els meus coneixements respecte a aquest tema han estat enriquits notablement gràcies a aquestes mostres formades per professionals de l'educació i infants.

4.4.4. Metodologia

Durant aquesta investigació s'ha dut a terme una metodologia mixta, que combina mètodes **qualitatius** i **quantitatius** per obtenir una visió més completa del fenomen estudiat. Per a la recollida de dades qualitatives, es van realitzar entrevistes, una graella d'observació i quatre preguntes breus dirigides als infants, mentre que el qüestionari aplicat als professionals va proporcionar dades quantitatives. Aquesta combinació permet aprofundir tant en les experiències i opinions com en les tendències i patronatges numèrics.

Per respondre a la meva qüestió i validar o refutar la hipòtesi, vaig seguir aquest enfocament mixt, que, tal com indiquen Cook, Reichardt i Méndez (1986), facilita una anàlisi més exhaustiva i precisa dels problemes de recerca. Aquesta metodologia no només augmenta la fiabilitat dels resultats, sinó que també enriqueix la interpretació i la comprensió dels diferents aspectes relacionats amb l'educació emocional i la literatura infantil.

Els autors Cook, Reichardt i Méndez (1986) en el seu llibre defineixen l'anàlisi qualitativa i quantitativa de la següent manera:

Paradigma cualitativo	Paradigma cuantitativo
Aboga por el empleo de los métodos cualitativos	Aboga por el empleo de los métodos cuantitativos
Fenomenologismo y <i>verstehen</i> (comprensión) "interesado en comprender la conducta humana desde el propio marco de referencia de quien actúa".*	Positivismo lógico; "busca los hechos o causas de los fenómenos sociales, prestando escasa atención los estados subjetivos de la individuos"*
Observación naturalista y sin control	Medición penetrante y controlada
Subjetivo	Objetivo
Próximo a los datos; perspectiva "desde dentro".	Al margen de los datos; perspectiva "desde fuera".
Fundamentado en la realidad, orientado a los descubrimientos, exploratorio, expansionista, descriptivo e inductivo	No fundamentado en la realidad, orientado a la comprobación confirmatorio, reduccionista, interencial e hipotético.
Orientado al proceso.	Orientado al resultado.
Válido: datos "reales", "ricos" y "profundos.	Fiabile: datas "sólidos" y repetibles.
No generalizable: estudios de casos aislados.	Generalizable: estudios de casos múltiples.
Holista	Particularista
Asume una realidad dinámica	Asume una realidad estable

Taula 5. Atributs dels paradigmes qualitatiu i quantitatiu.

Extret de *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa* (Cook, Reichardt i Méndez, 1986).

4.4.4.1. Desenvolupament de la recerca

Durant aquesta recerca, s'ha dut a terme com ja he esmentat anteriorment, una implementació a l'escola pública de El Vendrell. La qual s'ha estructurat en tres fases:

- **Fase 1:** Aquesta primera fase consisteix a assistir al centre per dur a terme una observació, a través d'una graella, la qual em permetrà observar el fons i ús de la biblioteca de l'aula i la del centre, la implicació i la dinamització docent, i la participació dels infants en aquesta. Aquesta graella d'observació es pot trobar a (l'annex 8.5).

- **Fase 2:** La segona fase del desenvolupament de la recerca es centra a assistir a l'escola i implementar dues activitats relacionades amb l'educació emocional i la literatura infantil a través del conte "El monstre de colors". La primera activitat consta en introduir el conte i dirigir-nos a la biblioteca del centre, per descobrir que la mascota d'aquesta, la qual és un ratolí anomenat "ratovi" ens haurà preparat un conte i una activitat posterior. Així que la segona activitat consistirà és que cada infant agafarà un gomet i l'haurà d'enganxar a l'ampolla de les emocions i d'aquesta manera podrem veure quin sentiment i color predominen.
- **Fase 3:** Aquesta tercera fase consisteix en la realització d'un qüestionari a tres infants de cada aula d'I5, en total sis. Per a poder dur a terme la meva recerca. Aquest qüestionari es troba a (l'annex 8.4).

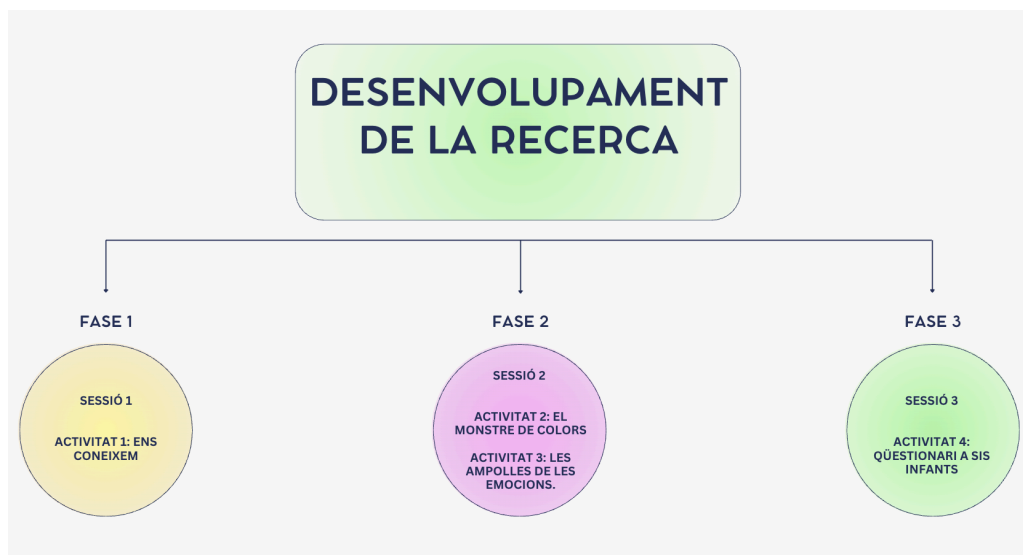

Figura 4. Mapa conceptual del desenvolupament de la recerca.

Elaboració pròpia

INTERVENCIÓ A L'AULA	
SESSIÓ 1 ACTIVITAT 1: ENS CONEIXEM.	<p>Aquesta primera part de la meva implementació a les aules del centre, consisteix a aprofitar el dia que duré a terme l'observació a la biblioteca de l'aula, per poder apropar-me a les classes, presentar-me als infants i explicar-los l'activitat que duríem a terme el proper dia. Si més no, amb aquesta aproximació inicial es pretén facilitar una millor resposta i participació per part dels infants.</p> <p>Els objectius principals d'aquesta primera sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Establir un primer contacte amb els infants per generar una millor predisposició. - Contextualitzar l'activitat que es realitzarà el dia de la implementació amb tot el grup classe.

<p>SESSIÓ 2</p> <p>ACTIVITAT 2: EL MONSTRE DE COLORS.</p>	<p>Aquesta activitat consisteix a dirigir-nos amb els infants fins a la biblioteca del centre, on la mascota de la biblioteca (un ratolí), ens haurà amagat a la cistella el conte “El Monstre de Colors” juntament amb una sorpresa en forma d’activitat.</p> <p>Una vegada tots els infants s’hagin assegut a terra, haurem de dir les paraules màgiques per a esbrinar que ens ha deixat el ratolí “<i>M’agraden els contes, m’agrada llegir. Contes i màgia que surtin d’aquí</i>”.</p> <p>Després d’haver descobert el conte, els explicaré el conte utilitzant suports visuals, com el conte i ampolles amb boles de diferents colors simulant el pot de les emocions.</p> <p>Un cop finalitzat el conte, abans de dirigir-nos a l’aula farem una petita cloenda on preguntaré als nens i nenes com s’han sentit aquesta tarda?, quina emoció representa el color negre?...</p> <p>Els objectius principals d’aquesta segona sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fomentar la identificació i expressió d’emocions mitjançant el conte.- Treballar la intel·ligència emocional mitjançant el conte.
<p>SESSIÓ 2</p> <p>ACTIVITAT 3: LES AMPOLLES DE LES EMOCIONS.</p>	<p>Per dur a terme aquesta activitat haurem d’estar a l’aula, quan estiguem en aquesta, repartirem als infants gomets dels sis colors diferents, cadascun representarà una emoció projectada al conte narrat. Si més no, de manera individual, un per un haurà d’escollir el color que reflecteix millor com se sent en aquell moment i seguidament, els hauran d’enganxar al dibuix d’un pot buit (annex x).</p> <p>Una vegada tots els infants hagin enganxat els gomets, de manera conjunta reflexionarem i comentarem el que apareix al pot, quina emoció predomina, si hi ha colors que es repeteixen, i com això pot ajudar-nos a entendre millor com se senten cada infant en aquell moment.</p> <p>Els objectius principals d’aquesta tercera sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ajudar als infants a identificar les seves emocions i poder expressar com se senten.- Treballar l’autoregulació emocional i l’empatia respectant les emocions dels companys.
<p>SESSIÓ 3</p> <p>ACTIVITAT 4: QÜESTIONARI A SIS INFANTS</p>	<p>Un cop realitzades les activitats es va destinar un segon qüestionari a sis infants de les aules d’I5 format per quatre preguntes obertes però breus, després d’haver dut a terme la meua implementació. Si més no, les preguntes que es van formular van ser les següents:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries?2. Què fas quan estàs enfadat?3. Com expresses als altres que estàs content?4. Quina emoció tens quan vas a l’escola? <p>Els objectius principals d’aquesta quarta sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Recollir dades qualitatives permetent avaluar l’impacte de treballar les emocions a l’aula mitjançant la literatura infantil.- Identificar les estratègies que fan servir els infants per gestionar les seves emocions i com les comuniquen a les persones del seu entorn més proper.

Taula 6. Desenvolupament de les activitats de la implementació a les aules.
Elaboració pròpia.

4.4.5. Instrument de recollida de dades

Per a la realització d'aquest projecte, s'han emprat quatre eines, una d'aquestes ha estat l'**entrevista**, dues han estat **qüestionaris** i l'última eina ha estat una **graella d'observació durant la intervenció a l'aula**. Cal destacar que aquestes eines, ha estat validada per tres professionals de la universitat a través del model de validació proporcionat per la Universitat Rovira i Virgili.

L'entrevista, és la primera eina que està formada per deu preguntes de resposta oberta respecte a l'educació emocional en l'educació infantil, de caràcter qualitatiu, aquesta entrevista com ja he esmentat anteriorment ha estat dirigida a dues professionals del sector, a la directora de l'escola d'infantil i primària i a una mestra d'infantil de l'escola d'infantil i primària. Per altra banda, aquesta eina també abasteix les preguntes fetes als sis infants d'I5, es basen en quatre preguntes molt breus de resposta oberta.

Segons Folgueiras (2016), l'entrevista és “una tècnica de recogida de información que además de ser una de las estrategias utilizadas en procesos de investigación, tiene ya un valor en sí misma” (p. 2), i afegeix que el seu objectiu és centra en adquirir informació de manera personalitzada.

La segona eina que s'ha dut a terme ha estat el qüestionari, aquest està format per deu preguntes breus de resposta tancada, encara que alguna d'elles era una qüestió tancada amb opció oberta, aquestes preguntes han estat dirigides a cinquanta-dos professionals del sector educatiu públic com privat.

Respecte al qüestionari, “es, por definición, el instrumento estandarizado que empleamos para la recogida de datos durante el trabajo de campo de algunas investigaciones cuantitativas, fundamentalmente, las que se llevan a cabo con metodologías de encuestas” (Meneses, 2016, p. 9). És a dir, el qüestionari és una eina estandarditzada que s'utilitza per recollir dades en investigacions quantitatives, sobretot aquelles que es realitzen amb metodologies d'enquestes, que permet comparar i analitzar les respostes de manera uniforme.

Finalment, la graella d'observació, està formada per catorze preguntes dicotòmiques, que accepten comentaris. Aquestes qüestions han estat dividides respecte a l'observació de fons i ús de la biblioteca de l'aula i la del centre, la implicació i la dinamització docent, i la participació dels infants en aquesta.

4.4.5.1. L'entrevista

Respecte a l'elaboració de l'entrevista, aquesta va estar redactada una vegada vaig finalitzar el marc teòric del meu treball de fi de grau, ja que en aquest moment havia pogut ampliar els meus coneixements respecte a la temàtica del treball, per tant, les preguntes van poder ser més riques.

Les preguntes que formen aquesta entrevista són:

PREGUNTES
1. Com definiria l'educació emocional?
2. Quin paper creu que té en l'etapa d'infantil?
3. Quines competències emocionals considera més importants de treballar a l'etapa d'infantil i per què?
4. Creu que la literatura infantil pot ser una eina eficaç per treballar aquestes competències emocionals? En cas afirmatiu, em pot posar algun exemple?
5. Des de la seva experiència, com reaccionen els infants davant de contes que aborden emocions com la tristesa, la por o la ràbia?
6. Coneix alguna estratègia didàctica concreta per treballar l'educació emocional a través de la literatura a l'aula? Com l'aplica?
7. Creu que la formació del personal docent en educació emocional i literatura és suficient? Què caldria millorar?
8. Com s'integra la normativa educativa actual en relació amb l'educació emocional i l'ús de la literatura infantil? Li sembla adequada?
9. Quins criteris segueix (o creu que s'haurien de seguir) a l'hora d'escollir contes que fomentin l'educació emocional?
10. Quins beneficis a llarg termini creu que pot tenir, per a un infant, haver estat educat emocionalment a través de la literatura des de ben petit?

Taula 7. Preguntes entrevista.
Elaboració pròpia.

Destacar, que aquestes preguntes de resposta oberta que formen la meua entrevista van estar validades prèviament per tres professionals de l'àmbit del grau d'Educació Infantil de la URV, assegurant així que fossin adequades i pertinents per a la recerca, així com comprensibles per als infants i les seves famílies.

4.4.5.2. Questionaris

El primer qüestionari va estar creat al mateix temps que l'entrevista, una vegada havia aprofundit en la teoria de la temàtica del meu treball. Aquest qüestionari, de la mateixa manera que l'entrevista va estar validat per tres professionals de la universitat.

Les deu preguntes que formen aquest qüestionari són:

PREGUNTES I RESPOSTES	
1. Quin és el seu perfil professional? (Pot marcar més d'una opció).	<ul style="list-style-type: none">☐ Mestra/e d'Educació Infantil.☐ Mestra/e d'Educació Primària.☐ Mestra/e d'una altra etapa educativa.☐ Psicòleg/a infantil.☐ Pedagóg/a infantil.☐ Altres:
2. Disposa d'algun àlbum il·lustrat sobre l'educació emocional a la biblioteca de la seva aula?	<ul style="list-style-type: none">☐ Sí.☐ No.
3. Creu que l'educació emocional és un aspecte clau a l'etapa d'educació infantil?	<ul style="list-style-type: none">☐ Sí, és fonamental.☐ Sí, però no es prioritza prou.☐ No gaire, es pot treballar més endavant.☐ No ho considero necessari.☐ Altres:
4. Amb quina freqüència treballa l'educació emocional a l'aula?	<ul style="list-style-type: none">☐ Quasi cada dia.☐ Setmanalment.☐ Específicament en moments puntuals.☐ Gairebé mai.☐ Altres:
5. Utilitza contes, llibres infantils o àlbums il·lustrats per treballar emocions?	<ul style="list-style-type: none">☐ Sí, de manera habitual.☐ A vegades, si s'escau.☐ Molt poc.☐ No.
6. Quan treballa les emocions amb contes, quin aspecte tria principalment? (Pot marcar més d'una opció).	<ul style="list-style-type: none">☐ Personatges que viuen emocions clares.☐ Històries amb conflictes emocionals.☐ Contes que parlen directament d'emocions.☐ Situacions amb conflictes emocionals que van succeint en la vida quotidiana.☐ No ho tinc en compte.☐ Altres:
7. Quines emocions treballa més sovint a través de la literatura? (Pot marcar més d'una opció).	<ul style="list-style-type: none">☐ Por i tristesa.☐ Alegria i sorpresa.

<ul style="list-style-type: none"> ○ Ràbia i frustració. ○ Totes per igual. ○ Altres:
<p>8. Considera que el currículum actual recull l'educació emocional d'una manera adequada?</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sí, de forma clara. ○ Sí, però de forma genèrica. ○ No gaire, falta concreció. ○ No.
<p>9. Coneix algun recurs o col·lecció específica de contes per treballar l'educació emocional?</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sí. ○ Només alguns. ○ No. ○ No, però m'agradaria conèixer-ne.
<p>10. Ha rebut formació específica sobre educació emocional durant els seus estudis o trajectòria professional? (Pot marcar més d'una opció).</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sí, durant la formació inicial (grau, CFGS...). ○ Sí, mitjançant formació complementària (cursos, seminaris...). ○ No, però m'agradaria rebre'n. ○ No, i no la considero necessària. ○ Altres:

Taula 8. Preguntes enquesta.
Elaboració pròpia.

El segon qüestionari, és el que va estar destinat a sis infants de les aules d'I5 format per quatre preguntes obertes però breus:

PREGUNTES
1. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries?
2. Què fas quan estàs enfadat?
3. Com expresses als altres que estàs content?
4. Quina emoció tens quan vas a l'escola?

Taula 9. Qüestions als infants.
Elaboració pròpia.

4.4.5.3. Graella d'observació

Aquesta eina són preguntes dicotòmiques amb resposta de sí o no, però que permeten afegir observacions o comentaris. Aquestes catorze preguntes estan dividides en quatre aspectes:

OBSERVACIÓ RESPECTE AL FONS DE LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ

Hi ha àlbums il·lustrats a la biblioteca?
Els contes disponibles aborden temes relacionats amb les emocions? (per exemple: por, tristesa, alegria, ràbia, autoestima, empatia...)
Hi ha contes específics que treballin l'educació emocional de manera explícita?
Els llibres estan adaptats a l'edat i nivell maduratiu dels infants?
Es poden trobar llibres que representin diversitat (cultural, familiar, funcional...)?
OBSERVACIÓ SOBRE L'ÚS DE LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
La biblioteca d'aula s'utilitza de forma regular?
Els infants poden escollir lliurement els llibres?
Hi ha moments de lectura compartida (per exemple: lectura en veu alta pel mestre o lectura col·lectiva)?
Es promou el diàleg o reflexió emocional després de la lectura?
OBSERVACIÓ RESPECTE A LA IMPLICACIÓ I DINAMITZACIÓ DEL DOCENT
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
El docent fa recomanacions de llibres amb contingut emocional?
Es duen a terme activitats o propostes relacionades amb els contes emocionals (com dramatitzacions, dibuixos, converses...)?
El docent utilitza els contes com a eina per abordar conflictes o situacions emocionals quotidianes?
OBSERVACIÓ SOBRE LA PARTICIPACIÓ DELS INFANTS A LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
Els infants mostren interès per contes amb temàtica emocional?
S'observa que els infants identifiquen i expressen emocions a partir dels contes?
Hi ha espai perquè els infants verbalitzin com se senten després de llegir?

Taula 10. Ítems d'observació al centre.
Elaboració pròpia.

4.5. Resultats

Aquest apartat del meu estudi, recull els diversos resultats i respostes que he anat adquirint durant la meva part pràctica del treball. És per això que a partir d'aquesta investigació i els seus mètodes s'han obtingut un conjunt de resultats que permeten analitzar de manera global i específica la presència, percepció i gestió de les emocions en el context d'educació infantil.

4.5.1. Resultats i anàlisi de les entrevistes

Els resultats de les entrevistes s'han adquirit a través d'un buidatge de les preguntes que formen les entrevistes, contestades per les ambdues professionals del sector de l'educació el dia 4 i 5 de maig.

En aquest punt, es poden trobar algunes de les respostes contestades a les preguntes de l'entrevista. No obstant això, les entrevistes completes estan disponibles a (l'annex 8.2).

○ **Quin paper creu que té l'educació emocional en l'etapa d'infantil?**

El paper que té dintre de l'etapa d'educació infantil és fonamental perquè és quan s'estan formant les personetes a nivell integral i és un moment molt important per treballar i que els nens entenguin que són les emocions i estar educats envers elles, ja que tot el que s'adquireix com més petits som, després és més fàcil integrar-ho com a persona a la teva vida d'adult. Si els nens, des de petits, aprenen a identificar les diferents emocions, l'alegria, la tristesa, la ira... Llavors, és molt més fàcil ser una persona emocionalment estable, comprensiva amb els altres, identificar què em passa... És important, perquè això és crucial quan de més petits comencin millor ja infantil, ja que és una de les bases.

○ **Creu que la formació del personal docent en educació emocional i literatura és suficient? Què caldria millorar?**

Crec que la formació del personal docent va millorant, però encara falta molt per ser l'adequada. Hi ha molta literatura infantil enfocada en les emocions, però encara no tenim prou formació per treballar-la correctament. Crec que falta molta més formació per al personal docent, i una formació més específica a l'edat en què es treballa.

Respecte a aquesta primera resposta (la directora de l'escola d'infantil i primària), considera que l'educació emocional és fonamental a l'etapa infantil, ja que en aquesta etapa es on els infants construeixen les bases del desenvolupament personal. Aquesta visió coincideix amb la LOMLOE, que destaca la importància de treballar les emocions i els valors des de l'inici del procés educatiu, i també coincideix amb el pensament de Piñeiro (2015) i Romera (2017), ja que tots creuen que l'educació emocional afavoreix la convivència i la formació d'un autoconcepte positiu.

Mentre que en la segona resposta (la mestra d'Educació Infantil) creu que la formació del personal respecte a l'educació emocional i a la literatura es va adquirint i millorant amb el temps, però que no hi ha prou informació respecte a aquests aspectes. Aquesta crítica reflecteix el que assenyalen Pérez i García (2016), quan afirmen la necessitat urgent de reforçar la competència emocional dins els centres educatius, no només per millorar la convivència, sinó també per afavorir una maduresa personal i un desenvolupament integral.

Tanmateix, m'agradaria destacar que les ambdues entrevistes són molt diferents l'una de l'altre, ja que, per una banda, una de les entrevistades no creu que els contes i àlbums il·lustrats que

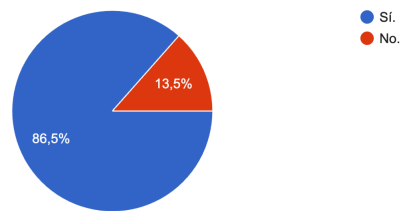

s'utilitzen avui en dia per tractar l'educació emocional siguin literatura, ella creu que aquests contes han estat creats arran d'una situació i que són bones eines, però no literatura. Mentre que l'altra entrevistada, creu en l'educació emocional a través de la literatura infantil, i empra aquesta eina en el seu dia a dia a les seves aules i amb els infants. Això es pot veure de manera completa en el buidatge de les entrevistes senceres (annex 8.2).

4.5.2. Resultats i anàlisi del qüestionari als professionals

A continuació, es mostren alguns dels resultats adquirits a través dels qüestionaris realitzats als diversos professionals del sector educatiu, en cas de voler consultar tots els resultats, anar a veure a (l'annex 8.3).

Disposa d'algun àlbum il·lustrat sobre l'educació emocional a la biblioteca de la seva aula?
52 respostes

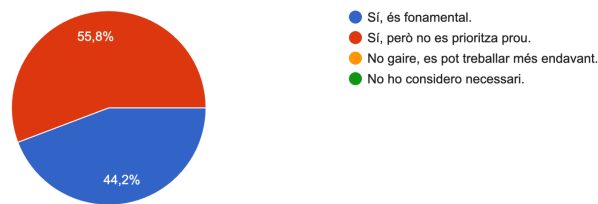
Gràfic 2. Resultat de la disposició d'àlbums il·lustrats a les biblioteques de les aules.

Un 86% de la gent enquestada afirma que la seva aula, disposa com a mínim d'un àlbum il·lustrat, encara que un 13,5% no en disposa de cap.

Aquesta dada em sorprèn, ja que actualment els àlbums il·lustrats estan molt presents degut sobretot a les seves grans il·lustracions que captiven als més petits, i perquè és un recurs visual on els infants no necessiten saber llegir per poder seguir el fil de la història.

A més a més, els àlbums il·lustrats segons Chiuminatto (2011) són recursos que contribueixen a l'educació literària, artística i social.

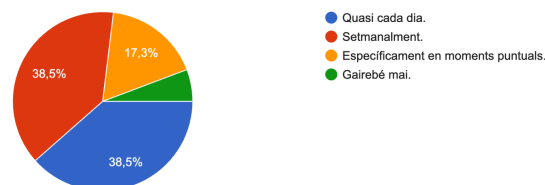
Creu que l'educació emocional és un aspecte clau a l'etapa d'educació infantil?
52 respostes

Gràfic 3. Resultat de l'educació emocional com aspecte clau.

Les respostes d'aquesta pregunta mostren que tots i totes professionals enquestats i enquestades creuen que l'educació emocional és un aspecte clau i fonamental a l'etapa d'educació infantil, però la majoria, concretament el 55,8% també destaca que encara que és una eina fonamental no es prioritza prou, fent-me veure d'aquesta manera que se li hauria de donar més importància. Per tant, tots i totes concorden amb l'afirmació següent que parla sobre que l'educació emocional és de vital importància des de les primeres edats "Por ello, resulta clave trabajar la empatía y las habilidades sociales desde edades muy tempranas, para así favorecer un clima adecuado para una buena convivencia, tanto dentro como fuera de las aulas" (Piñeiro, 2015, p.4).

Amb quina freqüència treballa l'educació emocional a l'aula?
52 respostes

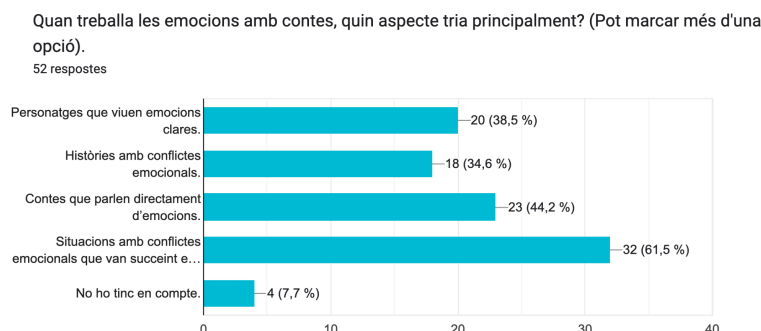
Gràfic 4. Resultat de la freqüència en què es treballa l'educació emocional.

En aquesta pregunta, podem trobar una diversitat d'opinions, encara que el 94,3% dels i les enquestades treballen en algun moment l'educació emocional a l'aula, només un 77% ho fa habitualment i un 38,5% li dona la importància necessària per treballar-ho diàriament. I, el 5,7% que queda no treballa l'educació emocional quasi mai.

Respecte a les respostes que diuen que no treballen l'educació emocional a les aules, destacar que segons la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, d'educació, destaca que és molt necessari i de vital importància treballar l'educació emocional, fet que també coincideix amb l'autora Piñeiro (2015) que afirma que integrar l'educació emocional al currículum, és vital per al desenvolupament

integral dels infants.

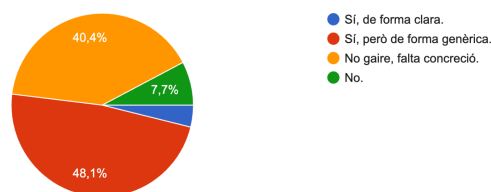

Gràfic 6. Resultat dels majors aspectes emocionals que influeixen a triar un llibre.

La minoria dels enquestats i enquestades, és a dir el 7,7% destaquen que no tenen en compte cap aspecte en concret per treballar les emocions. Encara que el 92,3% indica que sí té en compte aspectes en concret per tal de treballar les emocions, en concret les dues opcions més votades són les situacions amb conflictes emocionals que van succeint durant el dia a dia, i contes que parlen directament de les emocions. Aquest fet sosté la teoria de Bisquerra (2000) quan esmenta que l'educació emocional és una eina que servirà per al llarg de la nostra vida, i per tant ens acompanya en el nostre dia a dia.

Considera que el currículum actual recull l'educació emocional d'una manera adequada?

52 respostes

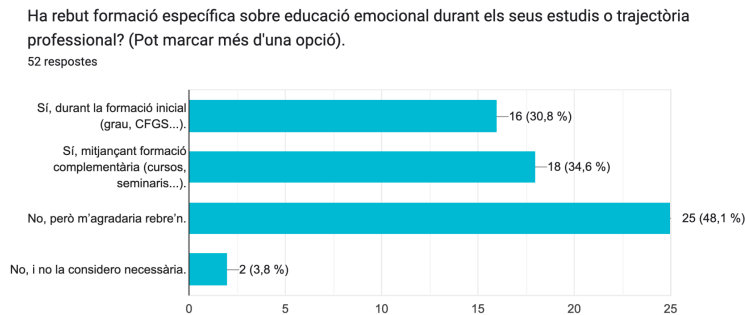
Gràfic 8. Resultat de la consideració de l'adequació del currículum actual.

Aquest gràfic ens mostra que el currículum d'educació infantil recull l'educació emocional de manera genèrica i que li falta concreció. Ja que el 7,7% ha indicat que el currículum no ho recull de manera adequada, el 40,4% indica que no és molt adient, però que li falta concreció, el 48,1% indica que l'educació emocional està recollida de forma adequada, però de manera genèrica, i la restant i, per tant, la minoria indica que sí que ho fa i a més a més de forma clara.

Per tant, aquestes respostes m'indiquen que segons la majoria de professionals del sector educatiu, el currículum actual d'educació infantil, hauria de rebre una modificació que reculli i prioritzi

l'educació emocional com mereix. Ja que encara que a l'actual es mencioni aquesta educació, es pensa que falta concreció i prioritat envers altres. Aquest fet es pot veure en la Llei Orgànica 3/2020, ja que encara que introdueix competències relacionades amb el desenvolupament emocional, des del meu punt de vista no aprofundeix del tot en tots els aspectes que formen l'educació emocional.

Gràfic 10. Resultat respecte a la formació d'educació emocional rebuda.

Respecte a la formació específica sobre l'educació emocional, la major part, que en aquest cas és el 65,4%, afirma que ha rebut formació respecte a l'educació emocional. Mentre que el 48,1% afirma que no ha rebut aquest tipus de formació, però que estan oberts i obertes a rebre'n, fet que demostra, que la formació respecte a l'educació emocional es prioritza, però no al nivell que es mereix. Entenc aquests resultats, però també és cert que segons el Currículum i el Decret 21/2023 destaca que els docents han de proporcionar i garantir eines per educar emocionalment als infants, aleshores aquest fet em fa reflexionar sobre com podem complir aquests objectius si no rebem la formació necessària.

4.5.3. Resultats i anàlisi del qüestionari als infants

En aquest apartat es podran veure les diverses respostes que van proporcionar-me els infants a les quatre preguntes que els vaig plantejar després d'haver dut a terme la meva implementació a l'aula. La següent taula mostra les respostes adquirides durant l'estudi:

PREGUNTES
1. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries? a. Infant 1: Amor i rosa. b. Infant 2: Amor i rosa.

<ul style="list-style-type: none">c. Infant 3: Contenta i groc.d. Infant 4: Alegria i groc.e. Infant 5: Amor i rosa.f. Infant 6: Alegria i groc.
<p>2. Què fas quan estàs enfadat?</p> <ul style="list-style-type: none">a. Infant 1: Cridar.b. Infant 2: Pegar i espentar.c. Infant 3: Cridar i pegar.d. Infant 4: Cridar.e. Infant 5: Cridar.f. Infant 6: Cridar.
<p>3. Com expresses als altres que estàs content?</p> <ul style="list-style-type: none">a. Infant 1: Riure.b. Infant 2: Jugar i riure.c. Infant 3: Abraçar a la mama.d. Infant 4: Riure.e. Infant 5: Rient i saltant.f. Infant 6: Ric i vaig a comprar.
<p>4. Quina emoció tens quan vas a l'escola?</p> <ul style="list-style-type: none">a. Infant 1: Contenta.b. Infant 2: Emocionat perquè veuré als meus amics i professores.c. Infant 3: Enfadada perquè vol dormir.d. Infant 4: Enfadat perquè vol quedar-se a casa.e. Infant 5: Contenta.f. Infant 6: Contenta.

Taula 11. Respostes de les qüestions als infants.
Elaboració pròpia.

Respecte a les respostes d'aquests sis infants, podem veure respecte a la primera pregunta que la meitat van triar l'amor, ja que van passar la tarda fent l'activitat amb persones a les quals estimen i després veurien als pares i a les mares que també estimen molt, mentre que l'altra meitat estaven alegres perquè s'ho havien passat molt bé durant la implementació.

A la segona pregunta es pot observar que la gran majoria crida quan està enfadat, ja que és la manera que tenen de mostrar als altres que alguna cosa no els ha agradat. Aquesta reacció expressa una emoció intensa que encara no saben gestionar de manera més adaptativa. A més, cridar es converteix en un recurs immediat per captar l'atenció i comunicar el seu malestar, especialment quan encara no disposen d'un vocabulari emocional suficient per explicar com se senten.

La tercera pregunta ens mostra que la majoria d'infants per fer veure als altres que estan contents riuen amb la gent que estimen i alguns ho fan demostrant amor, saltant o anant de compres, ja que són coses que els fan feliços i els agrada demostrar que estan contents compartint-ho amb la resta. Aquestes actituds reflecteixen la seva manera d'expressar emocions positives a través d'accions i

gestos que els resulten significatius i gratificants. A més, compartir aquests moments amb persones importants per a ells reforça els vincles afectius i contribueix al seu benestar emocional i social.

A la quarta i última pregunta es pot veure que el 80% dels infants estan contents i emocionats d'anar a l'escola, ja que podran veure novament als seus amics i amigues, a les professores i professors, podran jugar, aprendre i compartir entre altres. Encara que el 20% no vol anar a l'escola i estan enfadats perquè prefereixen quedar-se a casa.

Aquestes respostes que han sorgit a partir de l'activitat que vaig implementar al centre relacionada amb el conte "El Monstre de Colors", ens mostren la capacitat que tenen els infants a aquesta edat d'identificar i expressar les seves emocions i sentiments. És per això, que a través d'aquest conte he pogut comprovar com la literatura infantil, quan es treballa de manera vivencial i significativa, pot servir com a eina per ajudar els nens i les nenes a identificar i expressar les seves emocions i respectar les dels altres fet que confirma la teoria d'autors com Cervera (1989), Macías (2010) i, Corroero, Real i Sensat (2017).

<p>LOLA</p> <p>1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?</p> <p>AMOR I ROSA</p> <p>2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?</p> <p>CRIDA</p> <p>3. COM EXPRESSES QUAN ESTÀS CONTENT?</p> <p>RIURA</p> <p>4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?</p> <p>CUNTENTA</p>	<p>AYMANE</p> <p>1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?</p> <p>AMOR ROSA</p> <p>2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?</p> <p>PEGA I EMPUJA</p> <p>3. COM EXPRESSES QUAN ESTÀS CONTENT?</p> <p>WUGA RIC</p> <p>4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?</p> <p>AMUSUNAT</p>
<p>NGRIA</p> <p>1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?</p> <p>CUNTENTA GROC</p> <p>2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?</p> <p>CRIV I PEGO</p> <p>3. COM EXPRESSES QUAN ESTÀS CONTENT?</p> <p>ABRASO A LA MAMA</p> <p>4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?</p> <p>AFADADA DURMI</p>	<p>POL</p> <p>1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?</p> <p>ALEGRIA GROC</p> <p>2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?</p> <p>CRIDU</p> <p>3. COM EXPRESSES QUAN ESTÀS CONTENT?</p> <p>RIC</p> <p>4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?</p> <p>AMFADAT CASA</p>

SUSANNA	
1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?	AMOR ROSA
2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?	CRIDA
3. COM EXPRESSES QUAN ESTÀS CONTENT?	RIEN SALTA
4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?	CUNTEMTA

VEGA	
1. COM ET SENTIS AQUESTA TARDÀ? I QUIN COLOR LI POSARIES?	ALEGRA GOC
2. QUÈ FAS QUAN ESTÀS ENFADAT?	CRIDA
3. COM EXPRESSES QUAN ESTAS CONTENT?	RIC CUPRA
4. QUINA EMOCIÓ TENS QUAN VAS A L'ESCOLA?	CUNTEMTA

4.5.4. Resultats i anàlisi de la graella d'observació

A partir de la meua observació a la biblioteca de l'aula i haver realitzat una graella d'observació per veure també l'ús de la biblioteca i els contes, la implicació dels docents i la participació dels infants en aquest espai.

S'ha pogut extreure, que a la biblioteca de l'aula no disposen d'àlbums il·lustrats, ja que aquests són bastant delicats, no obstant tenen contes que han estat escollits per als infants de l'aula i els van renovant, respecte a la biblioteca de l'escola hi ha bastants àlbums il·lustrats a la biblioteca del centre, ja que últimament s'ha fet una bona compra perquè són una eina molt important.

A més a més, disposen de contes que treballen les emocions, l'educació emocional de manera explícita i que representin la diversitat, i tots aquests estan classificats en caixes temàtiques i per edats.

Respecte a l'ús de la biblioteca de l'escola, he pogut saber que s'utilitza de manera sistemàtica una vegada a la setmana per classe on es duu a terme una sessió guiada marcada a la programació i quan acaba aquesta sessió promouen el diàleg i la reflexió a través d'una cloenda, mentre que la biblioteca de l'aula és d'ús quasi diari i lliure. Destacar també, que tenen instants de lectura compartida, ja que els alumnes de cinquè de manera quinzenal fan de padrins lectors als infants d'15.

La implicació i dinamització dels i les docents és activa, en primer lloc, dissenyen un "cromoconte"

per transmetre a les famílies quins contes s'han llegit a l'aula i els proporcionen d'altres per tractar diverses temàtiques de situacions que poden sorgir a casa. E segon lloc, es duen a terme activitats i propostes quan s'explica un conte per tal de reforçar aprenentatges que han sorgit i donar per finalitzat aquest conte i poder passar al següent. En tercer i últim lloc, quan a l'aula sorgeix algun conflicte que persisteix o hi ha alguna situació delicada, s'aprofita la literatura per abordar aquests temes o situacions.

Respecte a la participació dels infants, he pogut veure que mostren un gran interès per la lectura i els contes, és un moment màgic i important per a ells i elles. A més a més, la majoria de vegades els infants expressen, identifiquen les emocions i són capaços de verbalitzar com han sentit i posar-ho en comú amb la resta del grup.

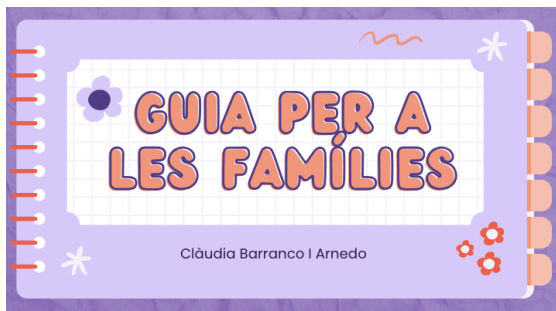
Aquestes dades demostren que és un centre que aposta i prioritza l'educació emocional a través de la literatura infantil. També han demostrat que tenen una gran intencionalitat escollint els contes i disposen d'una àmplia varietat i actualitzada, fet que demostra que tenen una mirada inclusiva i pedagògica molt valuosa on el rol del docent està molt present.

Cal destacar que la biblioteca és un espai adaptat i segur que fomenta la participació activa dels infants i promou que aquests tinguin un esperit lector i bones eines per ser uns grans lectors i unes grans lectores. Això també és possible gràcies a la implicació amb les famílies perquè no només a l'escola puguin adquirir una bona lectura.

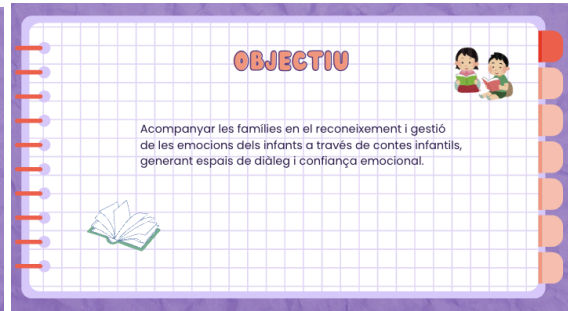
4.6. Proposta del producte final

Una vegada vaig poder implementar la meva proposta a l'escola pública situada al Baix Penedès (El Vendrell), em vaig adonar que hi ha infants que a casa també disposen d'una lectura emocional rica i que disposen de diversos àlbums il·lustrats i contes, però hi ha altres infants que a casa no practiquen tant la lectura per diversos motius.

És per aquest motiu, que vaig decidir crear una guia de lectura d'educació emocional per a les famílies, per tal que puguin aprofundir en el conte i les històries i no es quedin només en el simple acte d'explicar el conte. La guia es pot trobar en (l'annex 8.6).

Imatge 1. Portada de la guia per a les famílies.

Imatge 2. Objectiu de la guia per a les famílies.

Imatge 3. Actuacions per realitzar a casa de la guia per a les famílies.

Imatge 4. Recomanacions d'álbums il·lustrats de la guia per a les famílies.

Imatge 5 i Imatge 6. Recomanacions d'activitats per concloure les lectures de la guia per a les famílies.

En cas de voler consultar la guia, continuació es pot trobar l'enllaç directe:

https://www.canva.com/design/DAGn1AKQ-ac/jr7uCFPKJmF3K37FS4bQ5g/edit?utm_content=DAGn1AKQ-ac&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

4.6.1. Guia de lectura d'educació emocional per a famílies

Aquesta guia situada en el punt anterior es divideix en quatre apartats. El primer apartat consisteix en l'objectiu de la guia, el qual es centra en acompanyar a les famílies en el reconeixement i gestió de les emocions dels infants a través de contes infantils, generant espais de diàleg i confiança emocionals.

El segon apartat recull quatre actuacions que es poden fer a casa per a dur a terme una bona lectura. Aquestes actuacions són les següents:

- Crear un instant i ambient segur per dur a terme la lectura.
- Respectar totes les emocions que senti l'infant, ja que totes són vàlides.
- Connecta les experiències que viu el o la protagonista del conte amb situacions quotidianes.
- Després de llegir, cal dedicar un moment a reflexionar i compartir les emocions que ha despertat el conte.

El tercer apartat proposa un llistat de diversos contes tant per a infants com per a tota la família per tractar l'educació emocional. Entre ells es troben “De quin color és un petó?” de l'autora Rocío Bonilla i per a les famílies trobem entre altres “Cadascú és com és” de l'autora Felicia Law.

I, en el quart apartat, trobem quatre propostes d'activitats per treballar el conte tractat i les emocions. La primera activitat és la representació, on una vegada finalitzada la història, l'infant a través de peces de construcció, dibuixos o modelatge entre altres, pot fer una representació sobre com s'ha sentit durant la lectura. La segona proposta s'anomena l'emociòmetre que consisteix en el fet que entre tota la família, es pot crear un emociòmetre, que permeti indicar a l'infant com se sent a cada instant i d'aquesta manera poder-ho exterioritzar. La tercera activitat és el pot de les emocions, on després de cada lectura, tots els membres de la família que hi hagin participat, han d'escriure en un pot com s'han sentit durant aquesta. La quarta i l'última proposta s'anomena la roda dels ajuts, que entre tota la família, es pot crear una roda amb totes les emocions i les possibles maneres de gestionar-les, fomentant així la regulació emocional.

5. PROPOSTA DE MILLORA

Pel que fa a la proposta de millora del meu treball de fi de grau, crec que hagués estat bé fer una implementació més àmplia i elaborada a l'aula d'I5 i també ampliar la mostra a un altre centre o a unes altres edats per tal d'ampliar els resultats de la investigació. A més, m'hauria agradat dedicar més temps a l'anàlisi qualitativa per aprofundir en les percepcions dels infants i dels professionals. També seria interessant incorporar altres instruments de recollida de dades que permetessin obtenir una visió més completa del procés d'aprenentatge emocional a través de la literatura.

A més a més, respecte a les entrevistes, m'hauria agradat poder entrevistar a una psicopedagoga i psicòloga per a poder veure el seu punt de vista respecte a l'educació emocional, i si aquestes o aquestes professionals empen l'educació emocional o la literatura en algun infant. Però per desgràcia les professionals amb les quals he contactat no han pogut contestar a les meves qüestions per motius personals. Aquesta limitació ha restringit una part important de la perspectiva multidisciplinària que volia incloure en el treball. Tot i això, considero que la informació recollida és suficient per aportar conclusions vàlides i rellevants.

Finalment, també m'hauria agradat assistir a alguna sessió o curs d'educació emocional mitjançant la literatura per a poder veure quina és l'opinió del o la professional que la imparteix i quines eines requereix un educador o educadora per poder implementar aquesta metodologia a les aules.

6. CONCLUSIONS

En primer lloc, voldria destacar que el desenvolupament d'aquest treball m'ha permès no només consolidar coneixements previs, sinó també ampliar-ne de nous i aprofundir en aspectes que, tot i semblar coneguts, han esdevingut molt més complexos i enriquidors un cop analitzats des d'una perspectiva crítica i investigadora.

Al llarg del procés, he pogut descobrir autors i autores rellevants dins dels àmbits de la literatura infantil i l'educació emocional, així com les seves respectives aportacions, que han estat fonamentals per enriquir el meu marc teòric i, sobretot, per créixer com a estudiant i futura educadora infantil.

En segon lloc, considero que he assolit amb èxit l'objectiu principal plantejat a l'inici de la investigació: analitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en les primeres etapes de la vida. Aquest assoliment ha estat possible gràcies a un procés de recerca rigorós que ha combinat teoria i pràctica, i que s'ha concretat, entre d'altres, amb la implementació a l'escola pública del Baix Penedès. Aquesta experiència m'ha permès observar de manera directa com la literatura infantil pot actuar com un recurs valuós per acompanyar els infants en la identificació, expressió i regulació de les seves emocions.

En tercer lloc, les dades obtingudes a través de les entrevistes i qüestionaris adreçats a professionals del sector educatiu han evidenciat un consens generalitzat sobre la importància de la literatura com a eina per al desenvolupament emocional. Aquestes aportacions també han reforçat la idea que

L'educació emocional és fonamental durant l'etapa d'educació infantil, ja que és en aquest moment vital quan els infants construeixen la seva identitat, desenvolupen l'empatia i estableixen les primeres relacions socials i afectives significatives.

D'altra banda, les observacions realitzades a la biblioteca del centre i durant la implementació a les aules d'I5 han posat de manifest que la literatura infantil, quan és utilitzada de manera intencionada i pedagògicament adequada, pot enriquir notablement el procés d'aprenentatge emocional. Els infants van mostrar-se capaços de reconèixer i expressar emocions bàsiques, així com d'identificar-se amb els personatges de les històries, fet que afavoreix processos d'empatia i autoregulació.

Aquests resultats han servit per corroborar la hipòtesi plantejada: la literatura infantil contribueix positivament al desenvolupament emocional dels infants, ja que els ajuda a posar nom a allò que senten, entendre millor les seves emocions i empatitzar amb els altres.

En definitiva, la literatura infantil exerceix un paper fonamental en l'educació emocional dels infants, ja que els permet identificar, expressar i gestionar les seves emocions de manera més conscient.

Aquest procés contribueix tant al seu desenvolupament personal com a la seva convivència en societat. Per tal d'aprofitar plenament el potencial de la literatura com a eina educativa, és essencial que el professorat disposi d'una formació sòlida i aprofundida tant en educació emocional com en literatura infantil. A més, cal que els centres educatius continuïn promovent espais i propostes que fomentin l'hàbit lector i la reflexió emocional entre els infants, implicant també les famílies per tal de reforçar aquest aprenentatge de manera conjunta.

Crec que seria molt positiu que les polítiques educatives incloguessin programes d'educació emocional basats en la literatura infantil dins del currículum oficial. Això ajudaria a crear una base emocional sòlida des de ben petits i també podria evitar que tinguin problemes emocionals més endavant.

Si s'utilitzen els contes i les històries de manera planificada i conscient, els infants poden aprendre a reconèixer i expressar les seves emocions, a millorar les seves habilitats socials i a tenir una autoestima més saludable. A més, això els ajuda a ser més empàtics i a conèixer millor amb els altres. Crec que seria important que les administracions educatives apostessin per formar els mestres perquè puguin utilitzar aquests recursos a les escoles de manera habitual.

Finalment, aquest treball obre la porta a futures línies d'investigació relacionades amb l'impacte de la literatura infantil en altres dimensions del desenvolupament infantil, com ara la resolució de conflictes, la tolerància, o la gestió de la frustració. També seria interessant explorar com diferents tipus de textos o formats literaris (àlbums il·lustrats, poesia, narrativa visual) poden influir de manera diferenciada en l'educació emocional, i com adaptar aquestes estratègies a la diversitat d'alumnat dins de l'aula. Aquestes línies de recerca podrien contribuir a una millor comprensió i aplicació de la literatura infantil com a eina pedagògica integral en l'educació emocional.

7. BIBLIOGRAFIA

Alegre, A. (2018). *Cómo desarrollar la inteligencia emocional de los niños : estrategias para padres*. Ediciones Pirámide Grupo Anaya, S.A.

Álvarez, M., Bisquerra, R., Fita, E., Martínez, F., & Pérez, N. (2000). Evaluación de programas de educación emocional. *Revista de investigación educativa*, 18(2), 587-599.

Baena Paz, G. (2005). *Cómo desarrollar la inteligencia emocional infantil : guía para padres y maestros*. MAD.

Bisquerra Alzina, R., & Pérez Escoda, N. (2007). Las competencias emocionales. *Educación XXI*, 10, 61-. <https://doi.org/10.5944/educxx1.1.10.297>

BOE-A-2020-17264 Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, por la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. (n.d.). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-17264>

Campos, J. (2015). *Educación emocional : el principio del cambio*. Ediciones Granica.

Cervera, J. (1989). En torno a la literatura infantil. *CAUCE, Revista de Filología y su Didáctica*, 12(2), 157-168.

Cook, T. D., Reichardt, C. S., & Méndez, J. M. Á. (1986). *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa* (pp. 25-58). Madrid: Morata.

Correro, C., Real Mercadal, N., & Rosa Sensat. (2017). *La Literatura a l'educació infantil* (Primera edició). A.M. Rosa Sensat.

Del Castillo-Olivares Barberán, J. M. (2001). *Mapas conceptuales en matemáticas*. Recuperado de <http://www.cip.es/netdidactica/articulos/mapas>

- Fernández-Berrocal, P., & Aranda, D. R. (2008). La inteligencia emocional en la educación. *Electronic Journal of Research in Education Psychology*, 6(15), 421-436.
- Folgueiras Bertomeu, P. (2016). *La entrevista*. Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/99003>
- García Jiménez, S. M. (2006). Los mapas conceptuales en educación infantil. *Revista digital: Investigación y educación*, 25, Vol. II.
- Generalitat de Catalunya. (2023). *Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil*. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2023/02/07/21>
- Goldie, P. (2000). *The Emotions : a philosophical exploration*. Oxford University Press.
- Goleman, D. (1995). *Inteligencia emocional*. Kairós.
- Goleman, D. (1999). *La Práctica de la inteligencia emocional*. Kairós.
- López Cassà, È., Bisquerra Alzina, R., & Grup de Recerca en Orientació Psicopedagògica. (2007). *Educación emocional : programa para 3-6 años (4a ed.)*. Wolters Kluwer.
- López Sánchez, F. (2009). *Las emociones en la educación*. Morata.
- Macías, M. C. M. (2010). Los beneficios de la literatura infantil. *Revista digital para profesionales de la enseñanza*, 6(8), 1-6.
- Meneses, J. (2016). *El cuestionario*. Universitat Oberta de Catalunya. <https://femrecerca.cat/meneses/publication/cuestionario/cuestionario.pdf>
- Mestre Navas, J. M., Fernández Berrocal, P., & Salovey, P. (2007). *Manual de inteligencia emocional*. Pirámide.
- Míguez Varela, Ma. del C. (2006). *Emociones y sentimientos*. Nova Galicia.

Normativa d'educació. (n.d.). Departament D'Educació I Formació Professional.

<https://educacio.gencat.cat/ca/departament/normativa/normativa-educacio/index.html>

Palou, S. (2004). *Sentir y crecer : el crecimiento emocional en la infancia : propuestas educativas.* Graó.

Pérez-Escoda, N., & García-Aguilar, N. (2016). Competències emocionals i eleccions ocupacionals. Implicacions per a l'orientació professional dels adolescents / Compétences émotionnelles et choix d'emploi. Implications pour l'orientation professionnelle des adolescents. *Temps d'educació*, 50, 171-188.

Piñeiro, B. (2015). *Educación las emociones en la primera infancia : teoría y guía práctica para niños de 3 a 6 años.*

Programa del benestar emocional "Benestar per estar bé". Departament d'Educació i Formació Professional.

<https://educacio.gencat.cat/ca/arees-actuacio/professors/altres/programa-benestar-emocional/index.html>

Riquelme, E., & Munita, F. (2011). La lectura mediada de literatura infantil como herramienta para la alfabetización emocional. *Estudios pedagógicos (Valdivia)*, 37(1), 269-277.

Romera, M., & Tonucci, F. (2017). *La Familia, la primera escuela de las emociones.* Ediciones Destino.

Steiner, C., & Pérez Huertas, J. L. (2011). *Educación emocional.* Jeder.

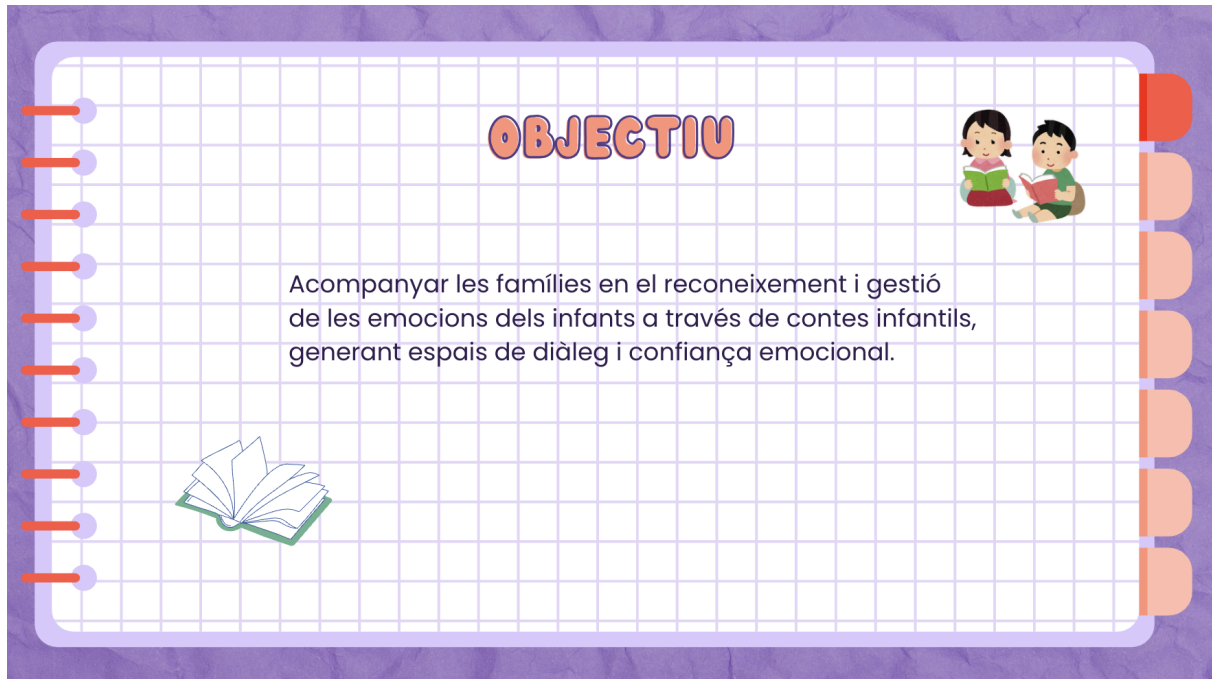
8. ANNEXOS

8.1. Annex 1: Guia per a les famílies

En aquest annex, es pot trobar la guia d'actuació sobre l'educació emocional a través de la literatura per les famílies

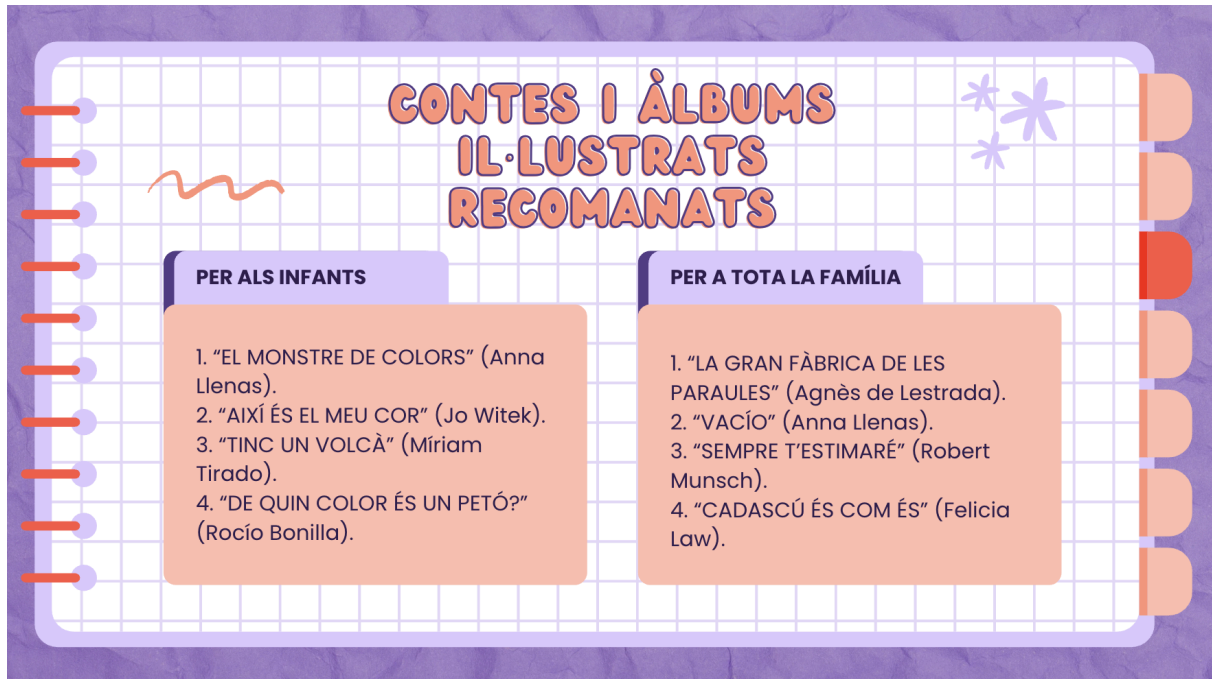
Imatge 1. Portada de la guia per a les famílies.

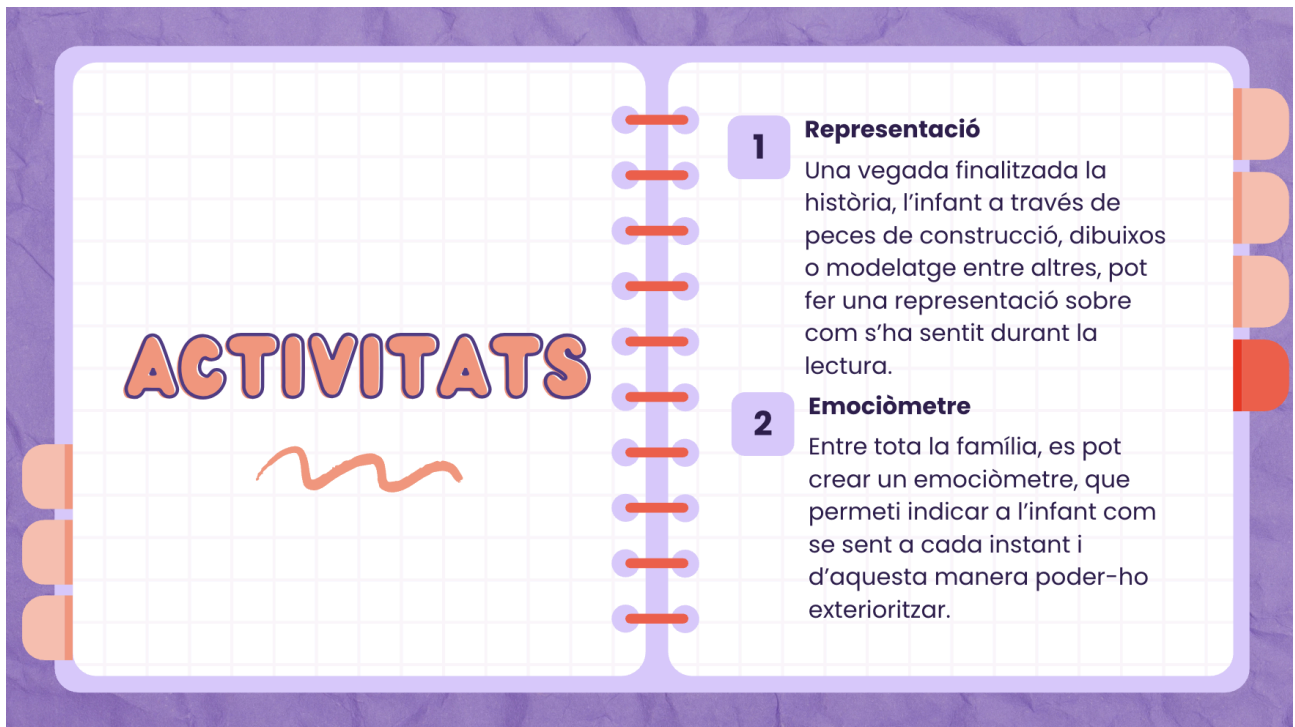
Imatge 2. Objectiu de la guia per a les famílies.

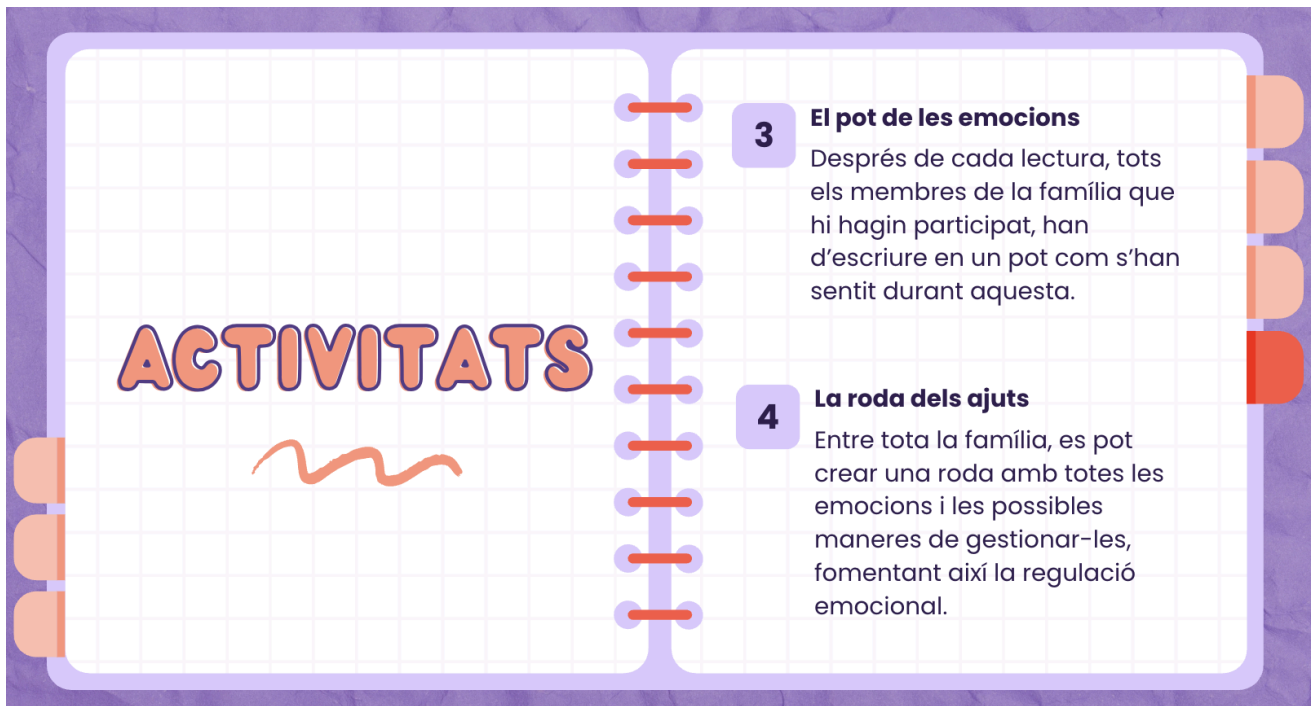
Imatge 3. Actuacions per realitzar a casa de la guia per a les famílies.

Imatge 4. Recomanacions d'àlbums il·lustrats de la guia per a les famílies.

Imatge 5. Recomanacions d'activitats per concloure les lectures de la guia per a les famílies.

Imatge 6. Recomanacions d'activitats per concloure les lectures de la guia per a les famílies.

Enllaç directe a la guia:

https://www.canva.com/design/DAGn1AKQ-ac/jr7uCFPKJmF3K37FS4bQ5g/edit?utm_content=DAGn1AKQ-ac&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

8.2. Annex 2: Resultat de l'activitat final de la implementació

Imatge 8. Resultat de l'activitat de la sessió 3 d'I5 A de la meva implementació a l'escola.

Imatge 9. Resultat de l'activitat de la sessió 3 d'I5 B de la meva implementació a l'escola.

8.3. Annex 3: Implementació a l'aula

Imatge 10. Implementació de les sessions a l'escola.

8.4. Annex 4: La biblioteca de l'escola

Imatge 11. Classificació dels contes de la biblioteca de l'escola.

Imatge 12. Classificació dels contes de la biblioteca de l'escola.

Imatge 13. Classificació dels contes de la biblioteca de l'aula d'I5 de l'escola.

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1: Objectius de la recerca:

OBJECTIU GENERAL	<ul style="list-style-type: none"> ○ Analitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Identificar els elements de la literatura infantil que contribueixen en la regulació i educació emocional. ○ Investigar com els contes poden ajudar als infants. ○ Proposar estratègies didàctiques basades en la literatura infantil que afavoreixin l'educació emocional a les aules.

Taula 1. Objectius de la recerca.
 Elaboració pròpia.

Taula 2: Definició d'emocions segons diversos autors:

Segons Mar Romera (2017), en el seu llibre <i>La familia, la primera escuela de las emociones</i>	“Para el neurólogo Antonio Damásio (2005), una emoción es un conjunto complejo de respuestas químicas y neuronales que forman un patrón distintivo. Podemos decir que que las emociones son una parte fundamental del ser humano, determinan nuestro comportamiento manifestándose a través del ajuste social, el bienestar y la salud del individuo, que son el resultado de la interpretación y del significado que damos a lo que ocurre a nuestro alrededor” (Romera, 2017, p.55).
	“Dice el profesor Manuel Segura que las emociones son impulsos que comportan reacciones automáticas y constituyen un conjunto innato de sistemas de adaptación al medio” (Romera, 2017, p.55).
	“ Los griegos la llamaban <i>pathos</i> . Para Aristóteles la emoción era aquello en razón de lo cual las personas cambiaban y diferían en sus juicios y de lo cual esperaban dolor o placer” (Romera, 2017, p.55).
Segons Félix López Sánchez (2009), en el seu llibre <i>Las emociones en la educación</i>	“Por tanto, las emociones y afectos tienen raíces biológicas, suponen reacciones corporales expresivas, son percibidos - concienziados por el sujeto y finalmente son el resultado de los usos e interpretaciones que a lo largo de la filogénesis han ido construyéndose culturalmente” (Félix López Sánchez 2009, p.11).
	“Las <i>Emociones</i> son las “olas” del mar emocional, reacciones concretas, de corta duración, que nos empujan o preparan la acción” (Félix López Sánchez 2009, p.13).

	<p>“Las Emociones, tienen significados más específicos que el humor, se sienten con mayor intensidad, como puntas fugaces que emergen para decaer” (Félix López Sánchez 2009, p.13).</p>
	<p>“Las emociones se expresan más facialmente y de forma más concreta y precisa” (Félix López Sánchez 2009, p.14).</p>
<p>Segons Míguez (2006) en el seu llibre <i>Emociones y sentimientos</i></p>	<p>“Una emoción es un estado afectivo que experimentamos, una reacción (negativa o positiva) de carácter brusco, que viene acompañada de sensaciones. Es algo que se siente. Aparece todos nosotros como respuesta a acontecimientos (externos o internos)” (Míguez, 2006, p.7).</p>
<p>Segons Goleman (2006) en el seu llibre <i>Inteligencia emocional</i></p>	<p>“El término emoción se refiere a un sentimiento y a los pensamientos, los estados biológicos, los estados psicológicos y el tipo de tendencias a la acción que lo caracterizan. Existen centenares de emociones y muchísimas mezclas, variaciones, mutaciones y matices diferentes entre ellas. En realidad, existen más sutilezas en la emoción que palabras para describirlas” (Goleman, 2006, p.432).</p>
<p>Segons Belén Piñero (2015) en el seu llibre <i>Educar las emociones en la primera infancia</i></p>	<p>“Las emociones tienen una gran influencia en la conducta humana y predisponen a las personas a actuar de una determinada forma ante los diferentes acontecimientos. Gracias al reconocimiento, la comprensión y gestión adecuada de las mismas podemos observar alumnos que consiguen enfrentarse a la realidad de una manera más eficaz que otros” (Piñero, 2015, p.3).</p>

Taula 2. Definició d'emocions segons diversos autors.
Elaboració pròpia

Taula 3: Relació de la hipòtesi amb els objectius de la recerca:

OBJECTIUS DE RECERCA		HIPÒTESI DE LA RECERCA
OBJECTIU GENERAL	Anàlitzar el paper de la literatura com a eina per afavorir l'educació emocional en edats primerenques.	La literatura infantil contribueix positivament al desenvolupament emocional dels infants, ja que a través de la literatura, els ajuda a posar nom a allò que senten, entendre millor les seves emocions i empatitzar amb els altres.”
OBJECTIUS ESPECÍFICS	Identificar els elements de la literatura infantil que contribueixen en la regulació i educació emocional.	
	Investigar com els contes poden ajudar als infants.	
	Proposar estratègies didàctiques basades en la literatura infantil que afavoreixin l'educació emocional a les aules.	

Taula 3. Relació de la hipòtesi amb els objectius de la recerca.

Elaboració pròpia

Taula 4: Temporalització del treball de fi de grau:

TEMPORALITZACIÓ DEL TREBALL DE FI DE GRAU	
TASQUES	DATES
<ul style="list-style-type: none">○ Primers documents de possibles temes.	4 d'octubre
<ul style="list-style-type: none">○ Elecció del tema del treball.○ Elecció del títol del treball.	9 d'octubre
<ul style="list-style-type: none">○ Primera reunió.	4 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Segona reunió.○ Creació del document del treball.○ Portada del document.	13 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Cerca de llibres al CRAI.	27 de novembre
<ul style="list-style-type: none">○ Lectura de llibres i cerca d'informació en aquests.○ Índex del treball.	21 de desembre
<ul style="list-style-type: none">○ Inici del marc teòric.	22 de desembre
<ul style="list-style-type: none">○ Introducció.○ Justificació.	27 de gener
<ul style="list-style-type: none">○ Objectiu general.○ Objectius específics.	11 de febrer
<ul style="list-style-type: none">○ Entrega per a revisió del TFG fins al moment.	13 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Tercera tutoria.	20 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Cerca de nous llibres del CRAI.	24 de març
<ul style="list-style-type: none">○ Marc teòric revisat i finalitzat.○ Preguntes de les entrevistes.	10 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Preguntes enquestes.○ Plantejament implementació al centre.	19 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Quarta tutoria.○ Resolució de dubtes.	24 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Marc metodològic.	26 d'abril
<ul style="list-style-type: none">○ Observació a la biblioteca de l'escola.	9 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Implementació a les aules d'I5 a l'escola.	15 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Cinquena tutoria.○ Últimes correccions del treball.	19 de maig
<ul style="list-style-type: none">○ Entrega del treball de fi de grau.	30 de maig

○ Entrega del resum executiu.	
○ Exposició del treball de final de grau.	13/14 de juny

Taula 4. Temporalització del treball de fi de grau.
Elaboració pròpia

Taula 5: Atributs dels paradigmes qualitatiu i quantitatiu:

Paradigma cualitativo	Paradigma cuantitativo
Aboga por el empleo de los métodos cualitativos	Aboga por el empleo de los métodos cuantitativos
Fenomenologismo y <i>verstehen</i> (comprensión) "interesado en comprender la conducta humana desde el propio marco de referencia de quien actúa".*	Positivismo lógico; "busca los hechos o causas de los fenómenos sociales, prestando escasa atención los estados subjetivos de la individuos"*
Observación naturalista y sin control	Medición penetrante y controlada
Subjetivo	Objetivo
Próximo a los datos; perspectiva "desde dentro".	Al margen de los datos; perspectiva "desde fuera".
Fundamentado en la realidad, orientado a los descubrimientos, exploratorio, expansionista, descriptivo e inductivo	No fundamentado en la realidad, orientado a la comprobación confirmatorio, reduccionista, interencial e hipotético.
Orientado al proceso.	Orientado al resultado.
Válido: datos "reales", "ricos" y "profundos.	Fiable: datos "sólidos" y repetibles.
No generalizable: estudios de casos aislados.	Generalizable: estudios de casos múltiples.
Holista	Particularista
Asume una realidad dinámica	Asume una realidad estable

Taula 5. Atributs dels paradigmes qualitatiu i quantitatiu.
Extret de Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa (Cook, Reichardt i Méndez, 1986).

Taula 6: Desenvolupament de les activitats de la implementació a les aules:

INTERVENCIÓ A L'AULA	
SESSIÓ 1 ACTIVITAT 1: ENS CONEIXEM.	<p>Aquesta primera part de la meua implementació a les aules del centre, consisteix a aprofitar el dia que duré a terme l'observació a la biblioteca de l'aula, per poder apropar-me a les classes, presentar-me als infants i explicar-los l'activitat que duríem a terme el proper dia. Si més no, amb aquesta aproximació inicial es pretén facilitar una millor resposta i participació per part dels infants.</p> <p>Els objectius principals d'aquesta primera sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Establir un primer contacte amb els infants per generar una millor predisposició. - Contextualitzar l'activitat que es realitzarà el dia de la implementació amb tot el grup classe.

<p>SESSIÓ 2</p> <p>ACTIVITAT 2: EL MONSTRE DE COLORS.</p>	<p>Aquesta activitat consisteix a dirigir-nos amb els infants fins a la biblioteca del centre, on la mascota de la biblioteca (un ratolí), ens haurà amagat a la cistella el conte “El Monstre de Colors” juntament amb una sorpresa en forma d’activitat.</p> <p>Una vegada tots els infants s’hagin assegut a terra, haurem de dir les paraules màgiques per a esbrinar que ens ha deixat el ratolí “<i>M’agraden els contes, m’agrada llegir. Contes i màgia que surtin d’aquí</i>”.</p> <p>Després d’haver descobert el conte, els explicaré el conte utilitzant suports visuals, com el conte i ampolles amb boles de diferents colors simulant el pot de les emocions.</p> <p>Un cop finalitzat el conte, abans de dirigir-nos a l’aula farem una petita cloenda on preguntaré als nens i nenes com s’han sentit aquesta tarda?, quina emoció representa el color negre?...</p> <p>Els objectius principals d’aquesta segona sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fomentar la identificació i expressió d’emocions mitjançant el conte.- Treballar la intel·ligència emocional mitjançant el conte.
<p>SESSIÓ 2</p> <p>ACTIVITAT 3: LES AMPOLLES DE LES EMOCIONS.</p>	<p>Per dur a terme aquesta activitat haurem d’estar a l’aula, quan estiguem en aquesta, repartirem als infants gomets dels sis colors diferents, cadascun representarà una emoció projectada al conte narrat. Si més no, de manera individual, un per un haurà d’escollir el color que reflecteix millor com se sent en aquell moment i seguidament, els hauran d’enganxar al dibuix d’un pot buit (annex x).</p> <p>Una vegada tots els infants hagin enganxat els gomets, de manera conjunta reflexionarem i comentarem el que apareix al pot, quina emoció predomina, si hi ha colors que es repeteixen, i com això pot ajudar-nos a entendre millor com se senten cada infant en aquell moment.</p> <p>Els objectius principals d’aquesta tercera sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ajudar als infants a identificar les seves emocions i poder expressar com se senten.- Treballar l’autoregulació emocional i l’empatia respectant les emocions dels companys.
<p>SESSIÓ 3</p> <p>ACTIVITAT 4: QÜESTIONARI A SIS INFANTS</p>	<p>Un cop realitzades les activitats es va destinar un segon qüestionari a sis infants de les aules d’I5 format per quatre preguntes obertes però breus, després d’haver dut a terme la meua implementació. Si més no, les preguntes que es van formular van ser les següents:</p> <ol style="list-style-type: none">5. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries?6. Què fas quan estàs enfadat?7. Com expresses als altres que estàs content?8. Quina emoció tens quan vas a l’escola? <p>Els objectius principals d’aquesta quarta sessió són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Recollir dades qualitatives permetent avaluar l’impacte de treballar les emocions a l’aula mitjançant la literatura infantil.- Identificar les estratègies que fan servir els infants per gestionar les seves emocions i com les comuniquen a les persones del seu entorn més proper.

Taula 6. Desenvolupament de les activitats de la implementació a les aules.

Elaboració pròpia.

Taula 7: Preguntes entrevista:

PREGUNTES
11. Com definiria l'educació emocional?
12. Quin paper creu que té en l'etapa d'infantil?
13. Quines competències emocionals considera més importants de treballar a l'etapa d'infantil i per què?
14. Creu que la literatura infantil pot ser una eina eficaç per treballar aquestes competències emocionals? En cas afirmatiu, em pot posar algun exemple?
15. Des de la seva experiència, com reaccionen els infants davant de contes que aborden emocions com la tristesa, la por o la ràbia?
16. Coneix alguna estratègia didàctica concreta per treballar l'educació emocional a través de la literatura a l'aula? Com l'aplica?
17. Creu que la formació del personal docent en educació emocional i literatura és suficient? Què caldria millorar?
18. Com s'integra la normativa educativa actual en relació amb l'educació emocional i l'ús de la literatura infantil? Li sembla adequada?
19. Quins criteris segueix (o creu que s'haurien de seguir) a l'hora d'escollir contes que fomentin l'educació emocional?
20. Quins beneficis a llarg termini creu que pot tenir, per a un infant, haver estat educat emocionalment a través de la literatura des de ben petit?

Taula 7. Preguntes entrevista.
Elaboració pròpia.

Taula 8: Preguntes enquesta

PREGUNTES I RESPOSTES
11. Quin és el seu perfil professional? (Pot marcar més d'una opció). <ul style="list-style-type: none">☐ Mestra/e d'Educació Infantil.☐ Mestra/e d'Educació Primària.☐ Mestra/e d'una altra etapa educativa.☐ Psicòleg/a infantil.☐ Pedagog/a infantil.☐ Altres:
12. Disposa d'algun àlbum il·lustrat sobre l'educació emocional a la biblioteca de la seva aula? <ul style="list-style-type: none">☐ Sí.☐ No.
13. Creu que l'educació emocional és un aspecte clau a l'etapa d'educació infantil? <ul style="list-style-type: none">☐ Sí, és fonamental.☐ Sí, però no es prioritza prou.

<ul style="list-style-type: none">☐ No gaire, es pot treballar més endavant.☐ No ho considero necessari.☐ Altres:
14. Amb quina freqüència treballa l'educació emocional a l'aula? <ul style="list-style-type: none">☐ Quasi cada dia.☐ Setmanalment.☐ Específicament en moments puntuals.☐ Gairebé mai.☐ Altres:
15. Utilitza contes, llibres infantils o àlbums il·lustrats per treballar emocions? <ul style="list-style-type: none">☐ Sí, de manera habitual.☐ A vegades, si s'escau.☐ Molt poc.☐ No.
16. Quan treballa les emocions amb contes, quin aspecte tria principalment? (Pot marcar més d'una opció). <ul style="list-style-type: none">☐ Personatges que viuen emocions clares.☐ Històries amb conflictes emocionals.☐ Contes que parlen directament d'emocions.☐ Situacions amb conflictes emocionals que van succeint en la vida quotidiana.☐ No ho tinc en compte.☐ Altres:
17. Quines emocions treballa més sovint a través de la literatura? (Pot marcar més d'una opció). <ul style="list-style-type: none">☐ Por i tristesa.☐ Alegria i sorpresa.☐ Ràbia i frustració.☐ Totes per igual.☐ Altres:
18. Considera que el currículum actual recull l'educació emocional d'una manera adequada? <ul style="list-style-type: none">☐ Sí, de forma clara.☐ Sí, però de forma genèrica.☐ No gaire, falta concreció.☐ No.
19. Coneix algun recurs o col·lecció específica de contes per treballar l'educació emocional? <ul style="list-style-type: none">☐ Sí.☐ Només alguns.☐ No.☐ No, però m'agradaria conèixer-ne.
20. Ha rebut formació específica sobre educació emocional durant els seus estudis o trajectòria professional? (Pot marcar més d'una opció). <ul style="list-style-type: none">☐ Sí, durant la formació inicial (grau, CFGS...).☐ Sí, mitjançant formació complementària (cursos, seminaris...).☐ No, però m'agradaria rebre'n.☐ No, i no la considero necessària.☐ Altres:

Taula 8. Preguntes enquesta.
Elaboració pròpia.

Taula 9: Qüestions als infants:

PREGUNTES
5. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries?
6. Què fas quan estàs enfadat?
7. Com expresses als altres que estàs content?
8. Quina emoció tens quan vas a l'escola?

Taula 9. Qüestions als infants.
Elaboració pròpia.

Taula 10: Ítems d'observació al centre

OBSERVACIÓ RESPECTE AL FONS DE LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
Hi ha àlbums il·lustrats a la biblioteca?
Els contes disponibles aborden temes relacionats amb les emocions? (per exemple: por, tristesa, alegria, ràbia, autoestima, empatia...)
Hi ha contes específics que treballin l'educació emocional de manera explícita?
Els llibres estan adaptats a l'edat i nivell maduratiu dels infants?
Es poden trobar llibres que representin diversitat (cultural, familiar, funcional...)?
OBSERVACIÓ SOBRE L'ÚS DE LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
La biblioteca d'aula s'utilitza de forma regular?
Els infants poden escollir lliurement els llibres?
Hi ha moments de lectura compartida (per exemple: lectura en veu alta pel mestre o lectura col·lectiva)?
Es promou el diàleg o reflexió emocional després de la lectura?
OBSERVACIÓ RESPECTE A LA IMPLICACIÓ I DINAMITZACIÓ DEL DOCENT
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
El docent fa recomanacions de llibres amb contingut emocional?
Es duen a terme activitats o propostes relacionades amb els contes emocionals (com dramatitzacions, dibuixos, converses...)?
El docent utilitza els contes com a eina per abordar conflictes o situacions emocionals quotidianes?
OBSERVACIÓ SOBRE LA PARTICIPACIÓ DELS INFANTS A LA BIBLIOTECA
ÍTEM D'OBSERVACIÓ
Els infants mostren interès per contes amb temàtica emocional?
S'observa que els infants identifiquen i expressen emocions a partir dels contes?
Hi ha espai perquè els infants verbalitzin com se senten després de llegir?

Taula 10. Ítems d'observació al centre.
Elaboració pròpia.

Taula 11: Respostes de les qüestions als infants:

PREGUNTES	
5. Com et sents aquesta tarda? I quin color li posaries?	<ul style="list-style-type: none"> a. Infant 1: Amor i rosa. b. Infant 2: Amor i rosa. c. Infant 3: Contenta i groc. d. Infant 4: Alegria i groc. e. Infant 5: Amor i rosa. f. Infant 6: Alegria i groc.
6. Què fas quan estàs enfadat?	<ul style="list-style-type: none"> a. Infant 1: Cridar. b. Infant 2: Pegar i espentar. c. Infant 3: Cridar i pegar. d. Infant 4: Cridar. e. Infant 5: Cridar. f. Infant 6: Cridar.
7. Com expresses als altres que estàs content?	<ul style="list-style-type: none"> a. Infant 1: Riure. b. Infant 2: Jugar i riure. c. Infant 3: Abraçar a la mama. d. Infant 4: Riure. e. Infant 5: Rient i saltant. f. Infant 6: Ric i vaig a comprar.
8. Quina emoció tens quan vas a l'escola?	<ul style="list-style-type: none"> a. Infant 1: Contenta. b. Infant 2: Emocionat perquè veuré als meus amics i professores. c. Infant 3: Enfadada perquè vol dormir. d. Infant 4: Enfadat perquè vol quedar-se a casa. e. Infant 5: Contenta. f. Infant 6: Contenta.

Taula 11. Respostes de les qüestions als infants.
Elaboració pròpia.

Taula 12: Buidatge de les respostes de les entrevistes senceres:

BUIDATGE DE LES ENTREVISTES		
PREGUNTES DE L'ENTREVISTA	RESPOSTES DE L'ENTREVISTA	
	DIRECTORA D'UN CENTRE D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA	MESTRA D'EDUCACIÓ INFANTIL
Com definiria l'educació emocional?	Aquella educació on ensenyem als infants a identificar, conèixer i ser conscients de les emocions, de les diferents emocions, tant en un mateix com en els altres, i a la vegada saber posar paraules i entendre quina és cadascuna d'aquelles emocions.	<p>És la manera en què els adults podem fer entendre i ensenyar als més petits/es com ens comportem i com podem gestionar la nostra manera de fer, segons l'emoció que tenim (alegria, tristesa, ira...).</p> <p>L'educació emocional ens permet a través de diferents tipus de recursos (converses, contes,</p>

		interpretacions...), aprendre a saber autogestionar les emocions que sentim diàriament, per fer-nos més fàcil l'autoconeixença, millorar les relacions amb els altres i tenir més habilitats socials. L'educació emocional ens ajuda a expressar sentiments que a vegades, no sabem com gestionar.
Quin paper creu que té en l'etapa d'infantil?	El paper que té dintre de l'etapa d'educació infantil és fonamental perquè és quan s'estan formant les personetes en l'àmbit integral, és un moment molt important per treballar i que els nens entenguin que són les emocions i estar educats envers elles, ja que tot el que s'adquireix quan són més petits, després és més fàcil integrar-ho com a persona a la teva vida d'adult. Si els nens, des de petits, aprenen a identificar les diferents emocions, l'alegria, la tristesa, la ira... Llavors, és molt més fàcil ser una persona emocionalment estable, comprensiva amb els altres, identificar què em passa... És important, perquè això és crucial quan de més petits comencin millor perquè és una de les bases.	Crec que és molt important en l'etapa d'educació infantil, perquè precisament els nens/es, experimenten totes les emocions en estat pur, i no saben com regular-les ni controlar-les, per tant, és un bon moment per començar a treballar l'educació emocional, tenint en compte que els recursos i materials que utilitzarem siguin adequats a l'edat en què ens dirigim. Té un paper molt important per un millor benestar emocional del nen/a.
Quines competències emocionals considera més importants de treballar a l'etapa d'infantil i per què?	Totes són importants, perquè els nens han d'aprendre a identificar-les. Suposo que les més bàsiques en els nens serien l'alegria, perquè és molt fàcil que aquests la manifestin i sàpiguen que estan contents. La tristesa també és important, ja que mostra que alguna cosa ens ha ferit. La ràbia o ira, perquè quan m'enfado he d'identificar que m'he enfadat. I, la por, perquè si jo identifico una por, seré capaç de lluitar contra aquesta por. Si no, si no ho identifico, no en seré capaç.	Considero que les competències més importants a treballar en educació infantil és la consciència emocional, la regulació emocional, la competència social, les habilitats de resolució de conflictes i fomentar l'autoestima i l'autoeficàcia, totes elles essencials per una bona salut mental i emocional.
Creu que la literatura infantil pot ser una eina eficaç per treballar aquestes competències emocionals? En cas afirmatiu, em pot posar algun exemple?	Sí, és una eina, però no és l'única. Fet que vaig adquirir a través d'una formació que em va fer pensar que tenien raó, quan van dir que la literatura infantil és aquella que ha sortit d'històries, de rondalles, de contes, que s'expliquen de generació en generació, són simplement històries per explicar. Els llibres que hi ha actualment per a tractar tots els temes, això no és literatura, són llibres, contes que s'han escrit expressament per a	Crec que la literatura infantil és una eina molt eficaç per treballar l'educació infantil i totes les competències que la componen. La literatura infantil ens permet posar-nos a la pell dels personatges, per tant, entendre a través d'ells, el que ens passa a nosaltres. Un exemple molt pràctic per a nens/es de 2-3 anys és el Monstre dels colors, d'una manera molt visual i entenedora, els ajuda a interpretar-les emocions més

	<p>tractar un tema. Per exemple, un llibre de la mort, de què tinc dos pares, o tinc dues mares, això són llibres per tractar un tema.</p> <p>Són uns llibres que s'han escrit amb una finalitat, amb un objectiu per entendre la situació, per explicar-la, etc. Però no és literatura amb la idea d'un text d'una història, d'una llegenda...</p> <p>Llavors, en aquesta pregunta, el que sí que diria és que la literatura infantil, qualsevol conte, pot ser útil per a treballar aquestes emocions.</p> <p>Per exemple, agafes la caputxeta vermella i tu pots explicar, preguntar com creieu que s'ha sentit la caputxeta, com creieu que s'ha sentit el llop, com creieu que s'ha sentit l'àvia, com creieu que s'ha sentit la mare de la caputxeta, com creieu que s'ha sentit el caçador. I això ho pots fer amb qualsevol conte. És a dir, treballar les emocions a partir dels personatges i del que fan ells a dintre de la història. L'altre, que, per exemple, seria el monstre de colors. Aquell que és el monstre que segons quina emoció sent té un color de cada. Això és el que et deia abans. És un llibre creat expressament per explicar les emocions als nens.</p> <p>Està fet expressament per això, que això no és literatura, sinó que això és un material, diríem, per a fer aquest treball.</p> <p>Què el pots fer servir? Evidentment. És útil? Sí. És literatura? No gaire.</p>	bàsiques.
Des de la seva experiència, com reaccionen els infants davant de contes que aborden emocions com la tristesa, la por o la ràbia?	<p>Doncs depèn de cadascú. A vegades poden agafar-ho a riure, els de la por o els de la ràbia.</p> <p>Depèn quin sigui el contingut, ho poden agafar a riure, depèn com ho estigui explicat.</p> <p>La tristesa amb comprensió i empatia.</p>	<p>La veritat és que si interpretem el conte de manera molt viscuda, els nens/es viuen amb tu el que estàs explicant, i a més, a més, ho viuen de manera molt sincera i transparent. Crec que són molt receptius a totes aquestes emocions.</p>
Coneix alguna estratègia didàctica concreta per treballar l'educació emocional a través de la literatura a l'aula? Com l'aplica?	<p>Jo no ho faig a través de llibres, però és cert que en algun cas molt concret podria ser útil la lectura, però sobretot afegint la conversa per posar en comú i reflexionar de manera conjunta.</p>	<p>Com que he treballat sempre amb nens/es molt petits, l'escolta activa i l'observació constant, reforçada amb recursos com contes senzills i imatges de les diferents emocions, m'ha anat molt bé, perquè els nens/es vagin identificant les seves pròpies emocions. L'aplico de manera individual o en grup, depèn de cada cas.</p>

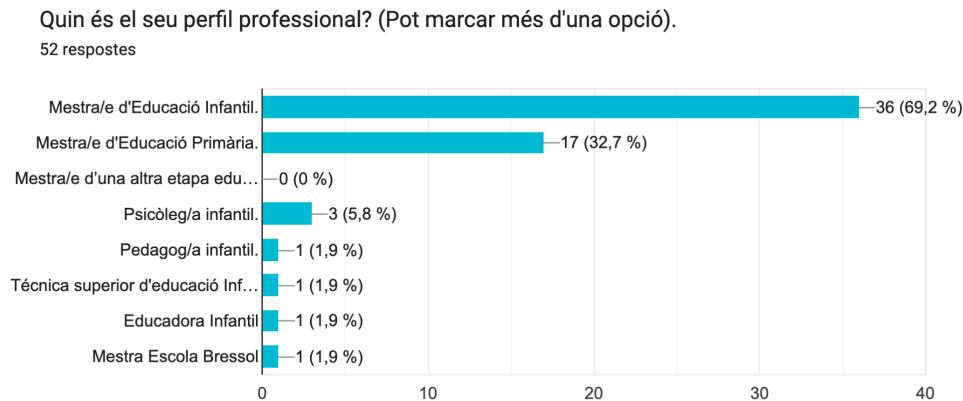
Creu que la formació del personal docent en educació emocional i literatura és suficient? Què caldria millorar?	La formació de personal docent sempre es queda curta. Sempre ens hem d'anar actualitzant, sempre hem d'anar seguint. Jo no lligaria la formació i l'educació emocional amb la literatura. Penso que es poden compaginar, però no tenen per què anar a unides. T'has de fer educació emocional basada en la literatura. T'ajuda, però no ha de ser una cosa que estigui lligada ni molt menys. Jo ho faria més en la literatura habitual.	Crec que la formació del personal docent va millorant, però encara falta molt per ser l'adequada. Hi ha molta literatura infantil enfocada en les emocions, però encara no tenim prou formació per treballar-la correctament. Crec que falta molta més formació per al personal docent, i una formació més específica a l'edat en què es treballa.
Com s'integra la normativa educativa actual en relació amb l'educació emocional i l'ús de la literatura infantil? Li sembla adequada?	Encara falta molt per avançar respecte a les normatives, ja sigui en educació emocional, en literatura infantil com en altres. Sí, és adequada però falten coses.	Crec que està ben introduïda, però encara falta que estigui més lligada a la literatura infantil. Podria ser molt millor, crec que se'n parla molt, però encara falten molts recursos formatius per poder integrar-la bé a les escoles.
Quins criteris segueix (o creu que s'haurien de seguir) a l'hora d'escollir contes que fomentin l'educació emocional?	Els criteris a seguir per escollir un jo no en tindria algun en concret. Simplement, del dia a dia i les situacions que van sorgint durant aquest.	El criteri més important a seguir per a mi és l'edat a qui va dirigida la literatura infantil, també les il·lustracions que siguin atractives per als nens/es.
Quins beneficis a llarg termini creu que pot tenir, per a un infant, haver estat educat emocionalment a través de la literatura des de ben petit?	Conèixer i interpretar les emocions, aprendre a gestionar-les i acompanyar als altres en aquest procés, ajudar-los, etc.	Crec que té molts beneficis, per començar a tenir autoregulació i autoconeixença de si mateix, tenir autoestima i habilitats socials per comunicar-se amb els altres. Crec que tot són beneficis per als infants, sobretot per una bona salut mental i emocional.

Taula 12. Buidatge de les respostes de les entrevistes senceres.

ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1: Resultat de les professions dels enquestats i enquestades

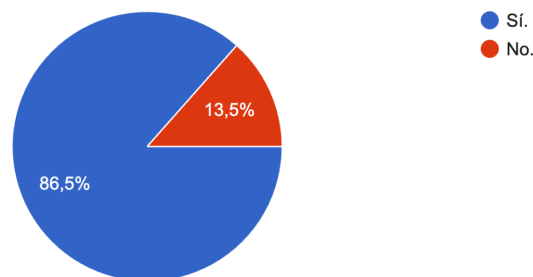

Gràfic 1. Resultat de les professions dels enquestats i enquestades.

Aquest gràfic de la pregunta 1 del qüestionari destinat als professionals del sector educatiu, mostra que la gran majoria són mestres d'educació infantil i primària, encara que hi ha tres psicòlegs o psicòlogues infantils, un pedagog o pedagoga infantil i dues Tècniques d'Educació Infantil. Per tant, durant aquest qüestionari predominen els professionals de l'etapa d'infantil.

Gràfic 2: Resultat de la disposició d'àlbums il·lustrats a les biblioteques de les aules

Disposa d'algun àlbum il·lustrat sobre l'educació emocional a la biblioteca de la seva aula?
52 respostes

Gràfic 2. Resultat de la disposició d'àlbums il·lustrats a les biblioteques de les aules.

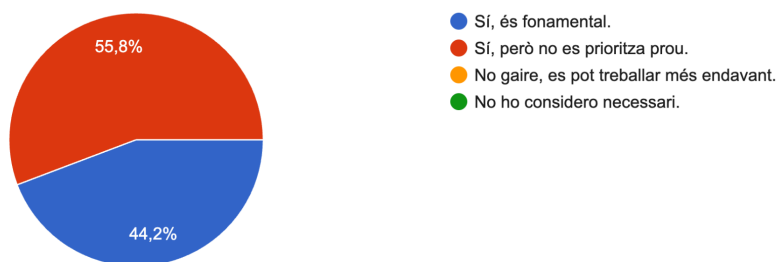
Un 86% de la gent enquestada afirma que la seva aula, disposa com a mínim d'un àlbum il·lustrat, encara que un 13,5% no en disposa de cap.

Aquesta dada em sorprèn, ja que actualment els àlbums il·lustrats estan molt presents degut sobretot a les seves grans il·lustracions que captiven als més petits, i perquè és un recurs visual on els infants no necessiten saber llegir per poder seguir el fil de la història.

A més a més, els àlbums il·lustrats segons Chiuminatto (2011) aquests recursos contribueixen a l'educació literària, artística i social.

Gràfic 3: Resultat de l'educació emocional com aspecte clau

Creu que l'educació emocional és un aspecte clau a l'etapa d'educació infantil?
52 respostes

Gràfic 3. Resultat de l'educació emocional com aspecte clau.

Les respostes d'aquesta pregunta mostren que tots i totes professionals enquestats i enquestades creuen que l'educació emocional és un aspecte clau i fonamental a l'etapa d'educació infantil, però la majoria, concretament el 55,8% també destaca que encara que és una eina fonamental no es prioritza prou, fent-me veure d'aquesta manera que se li hauria de donar més importància.

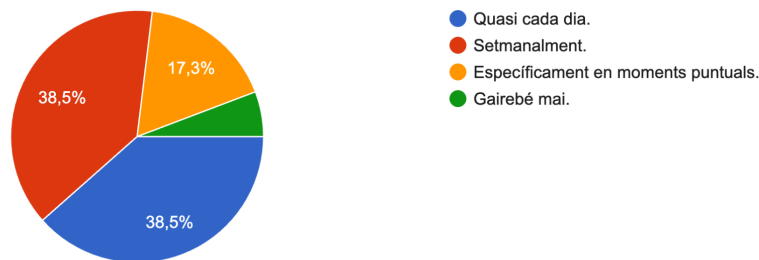
Per tant, tots i totes concorden amb l'afirmació següent que parla sobre que l'educació emocional és de vital importància des de les primeres edats "Por ello, resulta clave trabajar la empatía y las habilidades sociales desde edades muy tempranas, para así favorecer un clima adecuado para una buena convivencia, tanto dentro como fuera de las aulas" (Piñeiro, 2015, p.4).

Gràfic 4: Resultat de la freqüència en què es treballa l'educació emocional

Amb quina freqüència treballa l'educació emocional a l'aula?

52 respostes

Gràfic 4. Resultat de la freqüència en què es treballa l'educació emocional.

En aquesta pregunta, podem trobar una diversitat d'opinions, encara que el 94,3% dels i les enquestades treballen en algun moment l'educació emocional a l'aula, només un 77% ho fa habitualment i un 38,5% li dona la importància necessària per treballar-ho diàriament.

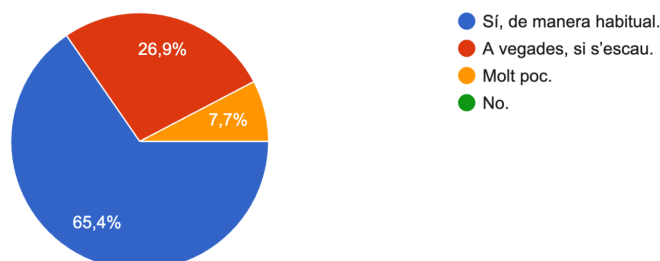
I, el 5,7% que queda no treballa l'educació emocional quasi mai.

Respecte a les respostes que diuen que no treballen l'educació emocional a les aules, destacar que segons la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, d'educació, destaca que és molt necessari i de vital importància treballar l'educació emocional, fet que també coincideix amb l'autora Piñeiro (2015) que afirma que integrar l'educació emocional al currículum, és vital per al desenvolupament integral dels infants.

Gràfic 5: Resultat de l'ús de la literatura per treballar les emocions

Utilitza contes, llibres infantils o àlbums il·lustrats per treballar emocions?

52 respostes

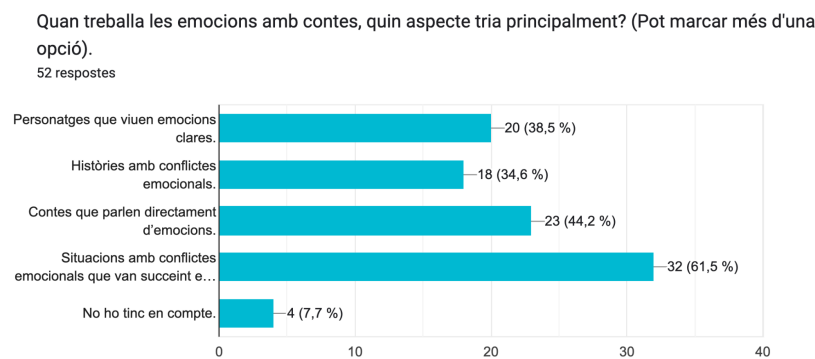
Gràfic 5. Resultat de l'ús de la literatura per treballar les emocions.

Aproximadament, el 65% de les respostes, destaquen que empren la literatura infantil de manera habitual per treballar les emocions, el 26,9% indica que a vegades i si s'escau, mentre que el 7,7% restant indica que l'empren molt poc, és a dir de manera puntual.

Aquest fet em sorprèn, ja que segons la normativa actual com ara la LOMLOE, indiquen que la literatura infantil és una eina fonamental per al desenvolupament lingüístic, cognitiu, emocional i social dels nens i nenes.

Gràfic 6: Resultat dels majors aspectes emocionals que influeixen a triar un llibre

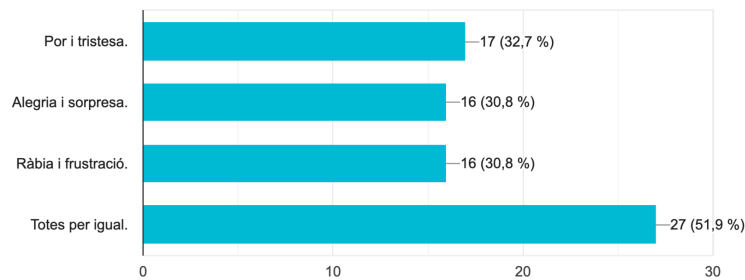
Gràfic 6. Resultat dels majors aspectes emocionals que influeixen a triar un llibre.

La minoria dels enquestats i enquestades, és a dir el 7,7% destaquen que no tenen en compte cap aspecte en concret per treballar les emocions. Encara que el 92,3% indica que sí té en compte aspectes en concret per tal de treballar les emocions, en concret les dues opcions més votades són les situacions amb conflictes emocionals que van succeint durant el dia a dia, i contes que parlen directament de les emocions. Aquest fet sosté la teoria de Bisquerra (2000) quan esmenta que l'educació emocional és una eina que servirà per al llarg de la nostra vida, i per tant ens acompanya en el nostre dia a dia.

Gràfic 7: Resultat de les emocions més treballades a través de la literatura

Quines emocions treballa més sovint a través de la literatura? (Pot marcar més d'una opció).
52 respostes

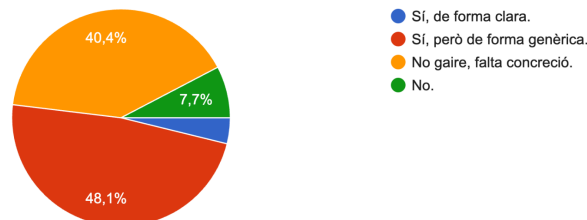

Gràfic 7. Resultat de les emocions més treballades a través de la literatura.

Segons aquestes respostes, totes les emocions són tractades de manera igualitària a través de la literatura. Ja que com diria Mora (2015) “Sin emociones no puede haber atención, ni aprendizaje, ni memoria”. A més a més, que al llarg d'aquest treball m'he pogut reafirmar respecte que no hi ha emocions bones i emocions dolentes, sinó que totes i cada una d'elles són vàlides.

Gràfic 8: Resultat de la consideració de l'adequació del currículum actual

Considera que el currículum actual recull l'educació emocional d'una manera adequada?
52 respostes

Gràfic 8. Resultat de la consideració de l'adequació del currículum actual.

Aquest gràfic ens mostra que el currículum d'educació infantil recull l'educació emocional de manera genèrica i que li falta concreció. Ja que el 7,7% ha indicat que el currículum no ho recull de manera adequada, el 40,4% indica que no és molt adient, però que li falta concreció, el 48,1% indica que l'educació emocional està recollida de forma adequada, però de manera genèrica, i la restant i, per tant, la minoria indica que sí que ho fa i a més a més de forma clara.

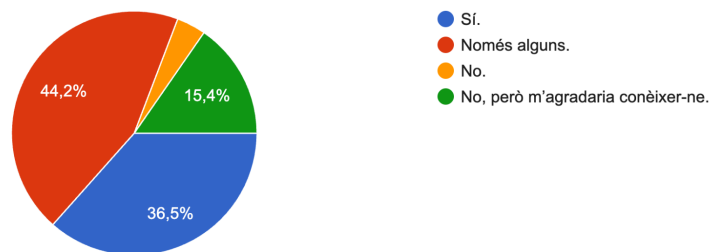
Per tant, aquestes respostes m'indiquen que segons la majoria de professionals del sector educatiu, el currículum actual d'educació infantil, hauria de rebre una modificació que reculli i prioritzi

l'educació emocional com mereix. Ja que encara que a l'actual es mencioni aquesta educació, es pensa que falta concreció i prioritat envers altres. Aquest fet es pot veure en la Llei Orgànica 3/2020, ja que encara que introdueix competències relacionades amb el desenvolupament emocional, des del meu punt de vista no aprofundeix del tot en tots els aspectes que formen l'educació emocional.

Gràfic 9: Resultat de la coneixença d'algun recurs o col·lecció per educar emocionalment

Coneix algun recurs o col·lecció específica de contes per treballar l'educació emocional?
52 respostes

Gràfic 9. Resultat de la coneixença d'algun recurs o col·lecció per educar emocionalment.

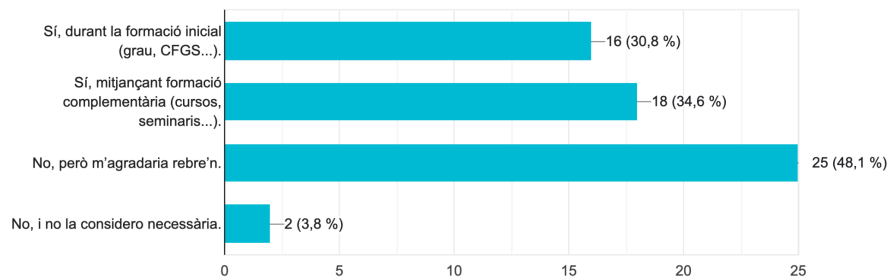
Aquest gràfic mostra que gairebé el 81% de les i els professionals coneix alguns recursos o col·leccions específiques per treballar l'educació emocional. Mentre que el 15,4% reconeix que no coneix cap recurs o col·lecció, però que sí que li agradaria conèixer-ne, i el 3,9% restant no en coneix i tampoc detallen si els agradaria conèixer algun d'aquests recursos i col·leccions. Destacar que aquesta qüestió es pot relacionar amb la següent, que tracta sobre la formació sobre l'educació emocional, i és en aquestes formacions on acostumen a donar eines i recursos per a tractar l'educació emocional.

Gràfic 10: Resultat respecte a la formació d'educació emocional rebuda

Ha rebut formació específica sobre educació emocional durant els seus estudis o trajectòria professional? (Pot marcar més d'una opció).

52 respostes

Gràfic 10. Resultat respecte a la formació d'educació emocional rebuda.

Respecte a la formació específica sobre l'educació emocional, la major part, que en aquest cas és el 65,4%, afirma que ha rebut formació respecte a l'educació emocional. Mentre que el 48,1% afirma que no ha rebut aquest tipus de formació, però que estan oberts i obertes a rebre'n, fet que demostra, que la formació respecte a l'educació emocional es prioritza, però no al nivell que es mereix. Entenc aquests resultats, però també és cert que segons el Currículum i el Decret 21/2023 destaca que els docents han de proporcionar i garantir eines per educar emocionalment als infants, aleshores aquest fet em fa reflexionar sobre com podem complir aquests objectius si no rebem la formació necessària.

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1: Les cinc competències emocionals i les seves definicions:

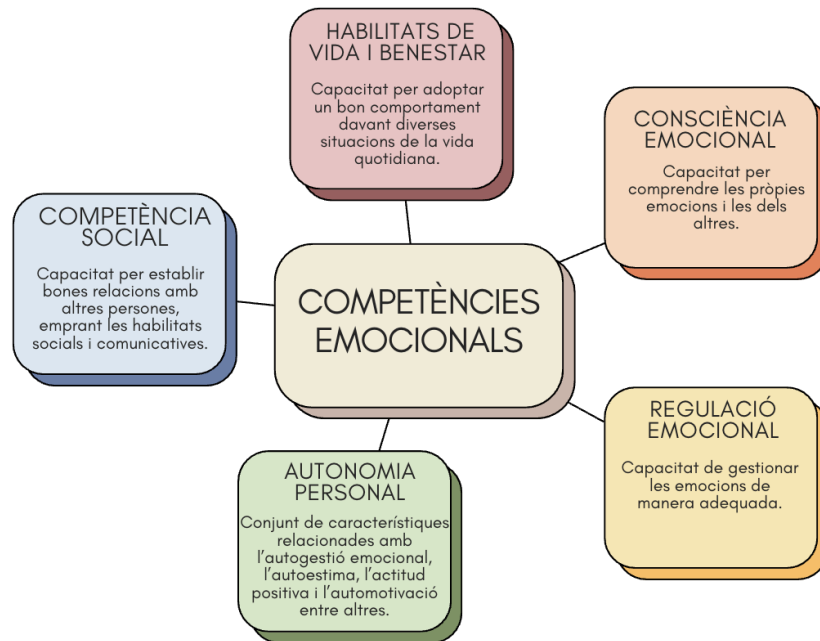

Figura 1. Les cinc competències emocionals i les seves definicions.
Elaboració pròpia.

Figura 2: Les vuit intel·ligències segons Gardner:

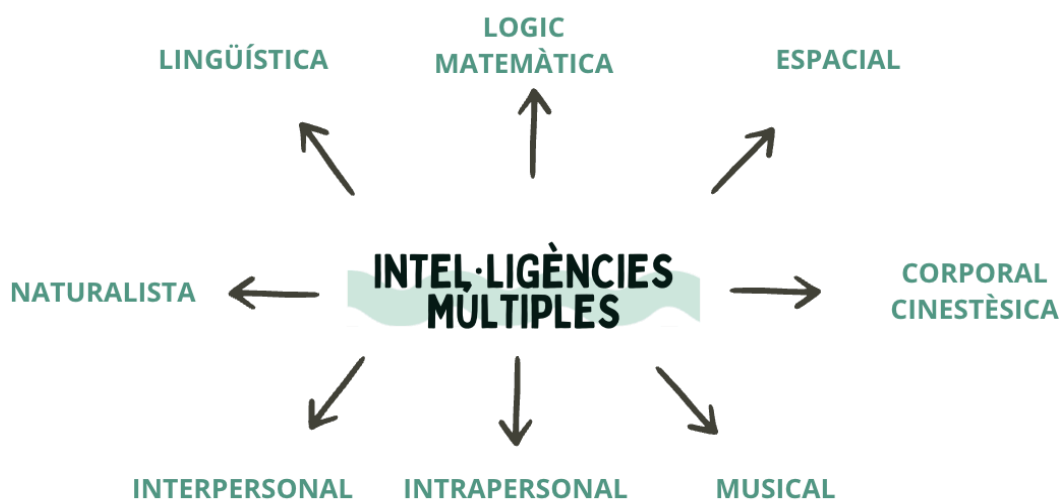

Figura 2. Les vuit intel·ligències segons Gardner.
Elaboració pròpia

Figura 3: Mapa conceptual del treball de fi de grau:

Figura 3. Mapa conceptual de la recerca.

Elaboració pròpia

Figura 4: Mapa conceptual del desenvolupament de la recerca:

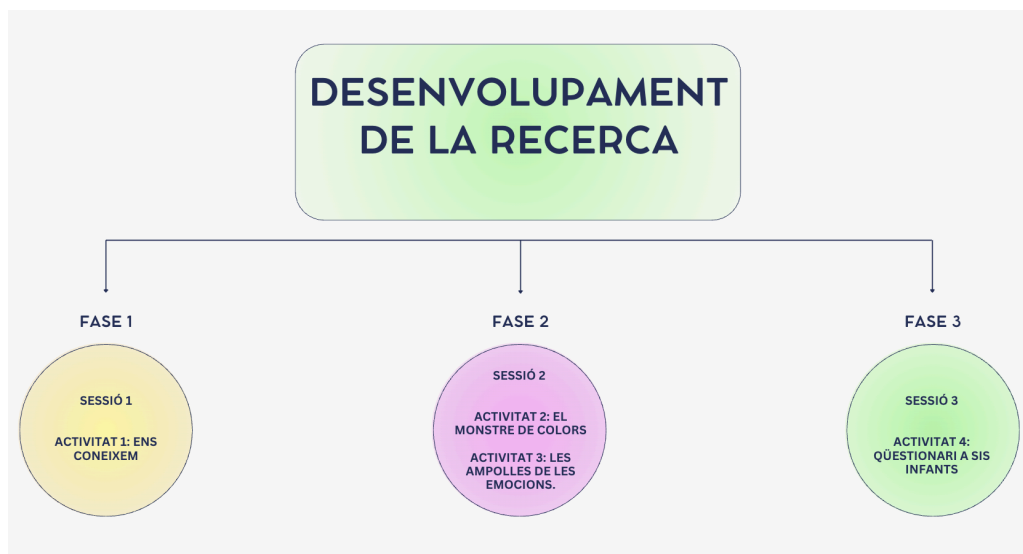

Figura 4. Mapa conceptual del desenvolupament de la recerca.

Elaboració pròpia